

Alueellisten taiteen edistämisen- organisaatioiden yhteistyön edut, haasteet ja mahdollisuudet

selvittäjä **Vilja Ruokolainen**

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:17

Alueellisten taiteen edistämisorganisaatioiden yhteistyön edut, haasteet ja mahdollisuudet

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:17

selvittäjä Vilja Ruokolainen
Astor & Amadeus Production & Consulting



Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la culture

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Undervisnings- och kulturministeriet
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto / Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen
PL / PB 29
00023 Valtioneuvosto / Statsrådet
<http://www.minedu.fi/OPM/julkaisut>

Taitto / Ombrytning: Terhi Hietämäki
Yliopistopaino / Universitetstryckeriet, 2010

ISBN: 978-952-485-972-1 (nid.)
ISBN: 978-952-485-973-8 (PDF)
ISSN-L 1799-0327,1799-0327

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä /
Kultur- och undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2010:17

Julkaisija

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Julkaisun päivämäärä

2010

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Selvittäjä Astor & Amadeus Production & Consulting/Vilja Ruokolainen		Julkaisun laji Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä	
		Toimeksiantaja Opetus- ja kulttuuriministeriö	
		Toimielimen asettamispvm 17.12.2009	Dnro 49/240/2009
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Alueellisten taiteen edistämisorganisaatioiden yhteistyön edut, haasteet ja mahdollisuudet			
Julkaisun osat Muistio + liitteet			
Tiivistelmä Taiteen ja kulttuurin aluekeskuksia (lastenkulttuuri, tanssi, valokuva ja elokuva) koskevan selvityksen tavoitteena oli niiden keskinäisen ja muiden organisaatioiden, kuten alueellisten taidetoimikuntien sekä muiden aluekehittäjien kanssa tehtävän yhteistyön arviointi. Työssä käsitellään aluekeskusten keskinäistä yhteistyötä ja alueellista merkitystä sekä profiloitumista, yhteistyötä alueellisten taidetoimikuntien kanssa sekä muiden alueellisten toimijoiden, kuten valtionosuuslaitosten, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY), maakunnan liittojen ja kuntien kanssa. Selvityksessä käydään läpi eri alojen taiteen ja kulttuurin aluekeskusten historiaa ja toimintaa. Sen pohjana on hyödynnetty vuonna 2009 julkaistua Pertti Paltilan tekemään selvitystä alueellisen taiteen edistämisestä. Nyt valmistuneen selvityksen mukaan taiteen ja kulttuurin aluekeskukset ovat syntyneet eri aikana ja erilaisista lähtökohdista. Toisaalta niiden toiminnassa on myös yhtäläisiä piirteitä. Selvittäjä on työssään hahmotellut useita erilaisia, vaihtoehtoisia malleja, joilla taiteen ja kulttuurin aluekeskusten toimintaa voitaisiin kehittää. On otettava huomioon, että malleja on kehitetty vaiheessa, jossa aluehallinnossa on tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka ovat olleet vasta toimeenpanon alkuvaiheessa. On lisäksi suunniteltu Taiteen keskustoimikunnan muuttamista Taiteen edistämiskeskukseksi, millä olisi vaikutuksia myös alueelliseen taiteen edistämiseen. Tässä selvityksessä esitetyt mallit voivat kuitenkin toimia pohjana erilaisille kehittämishankkeille ja pilotoinneille.			
Avainsanat (asiasanat) Alueellinen, aluekehittäminen, aluekeskus, taiteen edistäminen, yhteistyö.			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:17		ISSN ISSN-L 1799-0327 ISSN 1799-0327 (painettu) ISSN 1799-0335 (Verkkopainettu)	ISBN 978-952-485-972-1 (nid.) 978-952-485-973-8 (PDF)
Kokonaissivumäärä 41 + liitteet	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja Opetus- ja kulttuuriministeriö	

Presentationsblad

Utgivare

Undervisnings- och kulturministeriet

Utgivningsdatum

2010

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Utredare Astor & Amadeus Production & Consulting/Vilja Ruokolainen	Typ av publikation Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar		
	Uppdragsgivare Undervisnings- och kulturministeriet		
	Datum för tillsättandet av 17.12.2009	Dnro 49/240/2009	
Publikation (även den finska titeln) Fördelar, utmaningar och möjligheter i samarbetet mellan de regionala organisationerna för konstfrämjande			
Publikationens delar promemoria samt bilagor			
Sammandrag <p>Syftet med utredningen gällande regioncentren för konst och kultur (barnkultur, dans, fotokonst och film) var att utvärdera centrens inbördes samarbete samt deras samarbete med andra organisationer, såsom regionala konstkommissioner och andra regionala aktörer. I utredningen behandlas regioncentrens inbördes samarbete och regionala betydelse och profilering samt deras samarbete med regionala konstkommissioner och andra regionala aktörer såsom statsandelsinstitutionerna, närings-, trafik och miljöcentralerna (ELY), landskapsförbunden och kommunerna.</p> <p>I utredningen beskrivs historien och verksamheten hos regioncentren för olika konst- och kulturområden. Utredningen bygger på Pertti Palttilas utredning om det regionala konstfrämjandet från 2009. Enligt den nya utredningen har regioncentren för konst och kultur uppstått under olika tidpunkter och från olika utgångspunkter. Å andra sidan har de också många gemensamma drag i sina verksamheter.</p> <p>Utredaren har skisserat flera olika, alternativa modeller genom vilka verksamheten vid regioncentren för konst och kultur kunde utvecklas. Det bör beaktas att modellerna tagits fram i ett skede då regionförvaltningen stod inför avsevärda förändringar som man endast hade börjat genomföra. Därtill planerar man att ändra Centralkommissionen för konst till Centralen för konstfrämjande, vilket skulle påverka även det regionala konstfrämjandet. Modellerna som presenterats i denna utredning kan dock användas som grund för olika utvecklings- och pilotprojekt.</p>			
Nyckelord Regional, regionutveckling, regioncenter, konstfrämjande, samarbete			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2010:17	ISSN ISSN-L 1799-0327 ISSN 1799-0327 (Print) ISSN 1799-0335 (Online)	ISBN 978-952-485-972-1 (hft.) 978-952-485-973-8 (PDF)	
Sidoantal 41+ bilagor	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Universitetsstryckeriet		Förlag Undervisnings- och kulturministeriet	

1	Johdanto	7
1.1	Selvitystyön tehtävänanto, rajaukset ja toteutus	7
1.2	Selvitystyön ongelmat	8
1.3	Aiheesta tehdyt aikaisemmat selvitykset	8
1.4	Raportin rakenne	9
2	Alueelliset valokuvakeskukset	10
2.1	Yleistä ja huomioita	10
2.2	Rahoitus	11
2.3	Alueellinen toiminta	11
2.4	Yhteistyö	11
2.5	Organisaatio / rakenne	12
3	Alueelliset elokuvakeskukset	13
3.1	Yleistä ja huomioita	13
3.2	Rahoitus	14
3.3	Alueellinen toiminta	14
3.4	Yhteistyö	14
3.5	Organisaatio / rakenne	15
4	Tanssin aluekeskukset	16
4.1	Yleistä ja huomioita	16
4.2	Rahoitus	16
4.3	Alueellinen toiminta	17
4.4	Yhteistyö	17
4.5	Organisaatio / rakenne	18
5	Lastenkulttuurikeskukset	19
5.1	Yleistä ja huomioita	19
5.2	Yhteistyö	20
6	Alueelliset taidetoimikunnat	21
6.1	Yleistä ja huomioita	21
6.2	Rahoitus	22
6.3	Yhteistyö	23
6.4	Organisaatio / rakenne	24
6.5	Aikaisemmat ehdotukset toiminnan kehittämiseksi	24

7	Esimerkkejä yhteistyökäytännöistä	26
7.1	Aluekeskusten keskinäinen yhteistyö	26
7.2	Aluekeskusten ja taidetoimikuntien yhteistyöhankkeet	27
7.3	Aluekeskusten ja muiden taiteen organisaatioiden yhteistyö	27
7.4	Kuntayhteistyö	28
7.5	EU-hanketoiminta	28
7.6	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset	29
7.7	Maakunnan liitot	29
8	Pohdintaa ja mahdollisia malleja kehittämiseen	31
8.1	Rahoitusvaihtoehdot lastenkulttuurikeskuksille ja taiteen aluekeskuksille	32
8.1.1	<i>Aluekeskusten rahoitus Taiteen keskustoimikunnasta ja sen alaisista toimikunnista</i>	32
8.1.2	<i>Aluekeskusten rahoitus alueellisesta taidetoimikunnasta</i>	33
8.1.3	<i>Aluekeskusten rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriöstä</i>	33
8.1.4	<i>Huomioita rahoituksesta</i>	33
8.2	Toimintamallit	34
8.2.1	<i>Nykyinen malli</i>	34
8.2.2	<i>Alueellinen taiteen edistämiskeskus itsenäisten organisaatioiden yhteenliittymänä</i>	36
8.2.3	<i>Alueellinen taiteen edistämiskeskus palveluiden välittäjänä</i>	37
8.2.4	<i>Alueellinen taiteen edistämiskeskus yhtenä organisaationa</i>	39
8.2.5	<i>Alueellinen taidetoimikunta ELY-keskuksen yhteydessä</i>	40
8.2.6	<i>Alueellinen taidetoimikunta maakunnan liiton yhteydessä</i>	40
8.2.7	<i>Toimintamalleista lopuksi</i>	41
	Liite 1	42
	Liite 2	49
	Liite 3	52

1 Johdanto

1.1 Selvitystyön tehtävänanto, rajaukset ja toteutus

Opetusministeriöltä saatu toimeksianto sisälsi taiteen ja kulttuurin aluekeskusten (lastenkulttuuri, tanssi, valokuva ja elokuva) keskinäisen ja muiden organisaatioiden, kuten alueellisten taidetoimikuntien ja muiden aluekehittäjien kanssa tehtävän yhteistyön arviointia talouden, sisällön ja toiminnan organisoimisen kannalta. Toimeksiannossa tuli käsitellä seuraavia osa-alueita:

1. Aluekeskusten keskinäinen yhteistyö ja niiden alueellinen merkitys sekä profiloituminen
2. Aluekeskusten yhteistyö alueellisten taidetoimikuntien kanssa
3. Aluekeskusten yhteistyö muiden alueellisten toimijoiden, kuten valtionosuuslaitokset, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY), maakunnan liitot, kunnat kanssa.

Selvityksen pääpaino on kohdissa 1 ja 2. Selvityksessä ei käsitellä Ahvenanmaata alueena. Aluekeskukset on rajattu niihin toimijoihin, jotka saavat toiminta-avustusta Taiteen keskus-toimikunnan alaisilta toimikunnilta (valokuva ja elokuva) tai opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämisrahoitusta (tanssi ja lastenkulttuuri).

Lastenkulttuurikeskuksille toteutettiin lyhyt sähköpostikysely. Muulta osin selvitystyö tehtiin pääasiassa kasvokkain tai puhelimitse haastatteluina, pieni osa haastateltavista halusi antaa vastauksensa kirjallisesti. Alueellisista taidetoimikunnista haastateltiin kaikki pääsihteerit, valokuvan, elokuvan ja tanssin aluekeskuksista haastateltiin toiminnanjohtaja, tuottaja, hallituksen puheenjohtaja tai muu vastaava henkilö. Pohjois-Pohjanmaan ja Uudenmaan alueilta haastateltiin ELY-keskuksen ja maakunnan liiton edustajat. Lisäksi haastateltiin muutamia henkilöitä Taiteen keskustoimikunnasta. Haastatellut henkilöt löytyvät liitteestä. Haastatteluja ei nauhoitettu, joten lainaukset haastateltavilta on tehty muistiinpanojen perusteella.

Selvitystyön epäviralliseen ohjausryhmään kuuluivat kulttuuriasiainneuvos Kirsi Kainisharju, kulttuuriasiainneuvos Liisa-Maria Hakala-Zilliacus ja ylitarkastaja Katri Santtila opetus- ja kulttuuriministeriöstä, aluepäällikkö Arja Laitinen Taiteen keskustoimikunnasta sekä selvitysmies Pertti Paltila.

1.2 Selvitystyön ongelmat

Talouden tietojen kohdevuosi oli 2008, sillä selvitys toteutettiin alkuvuodesta 2010, jolloin edellisen vuoden tiedot eivät vielä olleet valmistuneet.

Selvityksen tekoaikaan ELY-keskukset olivat juuri aloittaneet toimintansa (1.1.2010 alkaen), ja niiden tehtäväkenttään oli melko myöhäisessä vaiheessa lisätty kulttuuriin liittyviä tehtäviä. Asian tuoreuden takia kaikki haastatellut ELY-keskusten edustajat eivät osanneet vielä kertoa tulevista toimenpiteistä kulttuurin edistämisessä ja mahdollisista yhteistyökuvioista muiden aluekehittäjien kanssa.

Vuoden 2009 lopulla ennen selvityksen aloittamista Taiteen keskustoimikunta julkisti oman kehittämispaperinsa, jota käsiteltiin selvityksen tekoaikaan opetusministeriössä. Kehittämisehdotuksissa oli monia kohtia, jotka liittyvät osaltaan tämän selvityksen aiheisiin, ja prosessin keskeneräisyys vaikutti jonkin verran selvityksen tekoon. Taiteen keskustoimikunta käynnisti myös työryhmän muokkaamaan hakuohjeita ja laatimaan avustuskriteerejä. Työryhmän esitykset oletettavasti ottavat kantaa tässäkin selvityksissä esille nousseisiin parannustoihiveisiin Taiteen keskustoimikunnan tukea koskien.

Aluekeskuksen käsite ei ole yksiselitteisesti määritelty, vaikka se toimeksiannossa liitetään kaikkiin neljään taiteenalaan. Tanssin aluekeskukset ovat verkostona ainoa, joiden nimessä on sana aluekeskus, ja alueellinen toiminta on myös valtion rahoituksen ehtona. Alueelliset elokuvakeskukset ja alueelliset valokuvakeskukset edistävät yleensä sääntöjensä mukaan omalla alueellaan taiteenalaansa, mutta mahdollisuudet maantieteellisesti laajaan alueelliseen toimintaan vaihtelevat, eikä muualla kuin kotikunnassa tehtävä toiminta ole valtion avustuksen ehto. Lastenkulttuurikeskusten nimessä vain osalla on ”alue”-sana, mutta varsinkin toisella toimintakaudellaan kaikki keskukset ovat laajentaneet toimintaansa oman kunnan ulkopuolelle.

1.3 Aiheesta tehdyt aikaisemmat selvitykset

Tämä selvitys hyödyntää Pertti Paltilan vuonna 2009 julkaistua selvitystä ”Alueellinen taiteen edistäminen”. Hänen toimenpide-ehdotuksiaan olivat:

- Alueellisten taidetoimikuntien asemaa on vahvistettava lisäämällä tehtäviä ja siirtämällä resursseja toimikuntien käyttöön
- Läänintaiteilijajärjestelmää on kehitettävä yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa
- Kansainvälisyyttä on lisättävä ja tehostettava alueellisessa toiminnassa
- Kulttuurin ja taiteen merkitys on tunnustettava tärkeänä tekijänä valtakunnan- ja aluekehityksessä
- Taidehallintoa uudistettaessa ja kehitettäessä alueellisen taiteen edistämisen edellytykset on turvattava laajalla alueellisella yhteistyöllä

Toimenpide-ehdotukset ovat edelleen relevantteja ja myös tämän selvityksen haastatteluaineiston pohjalta oikeansuuntaisia. Tämä selvitys hahmottelee vaihtoehtoisia malleja näiden ja muiden aineistosta nousseiden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Lisäksi alueellista taiteen edistämistä on selvitetty useaan kertaan aikaisemmin. Nämä selvitykset löytyvät lähdekirjallisuudesta liitteestä.

1.4 Raportin rakenne

Pääosa raportista käsittelee valokuvan, elokuvan, tanssin aluekeskusten ja lastenkulttuurikeskusten sekä alueellisten taidetoimikuntien perustehtäviä, tämänhetkistä tilannetta sekä haastattelujen ja mahdollisten muiden strategioiden pohjalta nousevia kehityspaineita. Luvut 2-6 käsittelevät tätä materiaalia erikseen kunkin taiteenalan organisaatiojoukon osalta. Esimerkit parhaista yhteistyökäytännöistä luvussa 7 on koottu haastattelujen ja toimintakertomusten pohjalta. Luku 8 ammentaa haastatteluista ja muusta materiaalista, mutta sisältää muita lukuja enemmän omia käsityksiäni mahdollisista toimintatavoista.

Liitteistä löytyvät perustaulukot toimijoista, haastattelun tai kirjallisen vastauksen antaneet henkilöt sekä taustakirjallisuus.

Jyväskylässä 30.4.2010

Vilja Ruokolainen
Astor & Amadeus Production & Consulting

2 Alueelliset valokuvakeskukset

Materiaali: kaikilta toimijoilta toimintakertomukset ja tilinpäätökset 2008 ja toimintasuunnitelmat ja budjetit 2010

Haastattelut ja kirjalliset vastaukset: 10 / 10

2.1 Yleistä ja huomioita

Ensimmäiset alueelliset valokuvakeskukset perustettiin 1980-luvulla yhteistoiminnallisesti valokuvatoimijoiden ja opetusministeriön kehittämisideasta. Suurin osa 1980-luvulla perustetuista alueellisista valokuvakeskuksista syntyi alueella olevien gallerioiden ja näyttelytilojen pohjalta.

Valokuvakeskuksen yleisin toimintamuoto on valokuvanäyttelyiden järjestäminen kotigalleriassa. Suurimmalla osalla keskuksista on joitakin yhteistyömuotoja paikallisten valokuvaajien kanssa sekä heille suunnattua tai yleisempää koulutustoimintaa mm. lasten ja nuorten parissa. Osa valokuvakeskuksista harjoittaa julkaisu- ja tapahtumajärjestämisessä yhteistyössä muiden taiteen alojen toimijoiden kanssa. Lisäksi osalla valokuvakeskuksista on vuokrattavaa pimiötilaa tai laitteistoa.

Verrattuna muihin aluekeskuksiin valokuvan valtionrahoitus on keskimäärin alhaisin, ja erot sekä henkilöstö- että taloudellisissa resursseissa keskusten välillä ovat suurimpia. Valokuvataidetoimikunnan avustukset vaihtelevat 10 000 eurosta 70 000 euroon, mutta ovat keskimäärin pienempiä kuin elokuvakeskuksilla. Pohjoinen valokuvakeskus, VB-valokuvakeskus ja Peri työllistävät kokopäiväisen toiminnanjohtajan, ja näillä on Periä lukuun ottamatta huomattava avustus kotikunnaltaan. Lisäksi Nykyaika pyörittää taloudellisesti erittäin merkittävää Backlight-EU-hanketta, jossa on mukana säännöllisesti myös muita valokuvakeskuksia. Loput valokuvakeskukset toimivat osa-aikaisten tai vapaaehtoisten aktiivien sekä työllistämistuella palkattujen näyttelyvalvojien työllä.

Valokuvakeskuksia on 10 kpl, ja niitä ylläpitävät Fotocentrum Raseborg Valokuvakeskus rf, Kaakkois-Suomen valokuvakeskus ry (Lappeenranta), Kotkan Valokuvakeskusyhdistys ry, Luovan valokuvauksen keskus ry (Jyväskylä), Mikkelin valokuvataide ry, Pohjanmaan valokuvakeskus Lakeus ry (Lapua), Pohjoinen valokuvakeskus ry (Oulu), Valokuvakeskus Nykyaika ry (Tampere), Valokuvakeskus Peri ry (Turku) ja Victor Barsokevitsch -seura ry (Kuopio).

2.2 Rahoitus

Valokuvakeskusten rahoituksen riittämättömyys tuli ilmi kaikista haastatteluvastauksista. Galleriatoiminta on suurimmassa osassa keskuksia kävijöille ilmaista, joten omien tuottojen summa kokonaisbudjetista on useissa keskuksissa erittäin pieni. Suurimmat tulolähteet ovat erilaiset avustukset, hanke- ja projektirahoitukset. Kotkan valokuvakeskuksella ja VB-valokuvakeskuksella on merkittävämpää omien tulojen hankintaa, samoin Nykyajalla Backlight-tapahtumaan liittyen. Toisaalta EU-hanketoimintaan, jota on mm. Nykyajalla ja Luovan valokuvan keskuksella, liittyy rahoitusriskejä, joita yhdistysten hallinnossa mukana olevat ovat joutuneet kantamaan mm. takaamalla henkilökohtaisesti lainoja, joita on käytetty kassavirran hallintaan.

Monet toimijoista mainitsivat hyväksi rahoitustavoitteeksi periaatteen 50/50, jolloin valtion tuen osuus olisi yhtä suuri kuin muista rahoituslähteistä kerättävä osuus. Tällöin aktiivinen omarahoitusosuuden hankkiminen palkittaisiin valtion rahoituksen kasvamisella.

Valokuvakeskuksia on otettu verkostoon lisää myös 2000-luvulla, mutta toimijoiden mukaan varsinaisia kriteereitä siitä, millaiset toimijat ja millaiseen toimintaan aluekeskusrahoitusta voi hakea, ei ole. Yhden vastaajan mukaan lastenkulttuurin ja tanssin aluekeskusten onnistunut toimintamalli ja hyvä rahoitus houkuttelevat ajattelemaan, että valtion taide-toimikuntaa parempi rahoittaja olisi opetus- ja kulttuuriministeriö, mutta toisaalta näiden kehittämishankestatus viittaa siihen, että toimintaa ei välttämättä vakinaisteta. Joka tapauksessa tärkeää rahoitukselle olisi pitkäjänteisyys ja kriteerien selvyys. Valokuvataidetoimikuntaan vastaajilla on kaksijakoinen suhtautuminen. Yhtäältä vertais/asiantuntija-arviointi koetaan hyväksi tavaksi, toisaalta valokuvataidetoimikunnan tietoon alueellisesta toiminnasta ei täysin luoteta.

Alueellisten valokuvakeskusten toiminnassa on mukana vapaaehtoisia aktiiveja, jotka ovat olleet perustamassa keskuksia tai muutoin pitkään niiden toiminnassa mukana, ja tällä hetkellä osallistuvat toimintaan palkatta. Heidän kokemuksensa ja osaamisensa olisivat erittäin suuri voimavara, mikäli heitä pystyttäisiin palkkaamaan valokuvakeskuksen toimesta.

2.3 Alueellinen toiminta

Valokuvakeskuksilla on vähän vuosittaista toimintaa keskuskunnan ulkopuolella, vaikka suurin osa toimijoista kokisi alueellisen toiminnan erittäin tärkeänä. Oman galleriapaikkakunnan ulkopuolelle suuntautuva toiminta on suurimmalla osalla keskuksista projektituotoista. Osa keskuksista ei pysty tekemään sitä ollenkaan. Aikaisemmin alueellisten taidetoimikuntien ja kuntien rahoitus mahdollisti mm. Pohjoiselle valokuvakeskukselle säännöllisen toiminnan koko Pohjois-Suomen alueella.

2.4 Yhteistyö

Valokuvan aluekeskusten verkoston sisällä yhteistyö on varsinkin pienemmällä toimijoilla projektikohtaista. Useimmat vastaajista kokivat verkoston toiminnan heikohkona, ja pysyviä yhteistyömuotoja on vaikea pitää yllä tämänhetkisinillä resursseilla. Rahallisten resurssien poikkeaminen toisistaan vaikeuttaa yhteisten toimintojen löytämistä.

Vastaajien suhtautuminen yhteistyöhön riippui myös siitä, mistä toiminnasta oli kyse. Näyttelytilojen ja näyttelyvalvonnan suhteen yhteistyökumppaneiksi olivat mieluisia visu-

aaliset alat ja museot. Residenssitoimintaa voitaisiin vastausten perusteella järjestää yhteistyössä paitsi visuaalisten alojen, myös mm. tanssin toimijoiden kanssa.

Suurimmalla osalla haastateltuja oli näkemys omasta erityisosaamisesta verkostossa. Esimerkkeinä vastauksista nousivat Luovan valokuvan keskuksen osaaminen maakunnassa tehtävässä työssä, Kotkan valokuvakeskuksen koulutustoimintaosaaminen, Mikkelin valokuvakeskuksen julkaisu- ja tapahtumaosaaminen, Pohjoisen valokuvakeskuksen pohjoiseen valokuvaan keskittyminen sekä kunkin toimijan kansainväliset verkostot.

Muut taiteen aluekeskukset ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita niissä kaupungeissa, joissa fyysisesti sijaitsee useampia aluekeskuksia. Yhteistyömuodot ovat olleet sekä toiminnallisia että tilaan tai henkilökuntaan liittyviä. Osa valokuvakeskuksista tekee erittäin tiivistä yhteistyötä taidemuseon tai sen yksiköiden kanssa, osalla tätä yhteistyötä ei ole lainkaan.

Haastatelluille alueellisen taidetoimikunnan tehtävät ja tämän hetkinen onnistuminen niissä näyttäytyvät hyvin eri tavalla. Negatiiviseen kuvaan lienevät syynä pettymykset yhteistyössä tai rahoituksessa. Osa aluekeskuksista (3/10) näkee taidetoimikunnan kuitenkin hyvin potentiaalisena yhteistyökumppanina, jopa niin että taidetoimikunta voisi olla jonkinlainen kokoaja tai kotipaikka aluekeskuksille. Useampi haastateltu mietti myös mallia, jossa taidetoimikunta voisi läänintaiteilijatyönä auttaa aluekeskuksia tai pitää yllä koordinaattorin tai hankesuunnittelijan paikkaa, joka hyödyttäisi alueen kulttuuritoimijoita.

Uudet rahoituskanavat kuten yhteistyö maakunnan liittojen ja ELY-keskusten kanssa koetaan työläiksi, sillä suurimmassa osassa valokuvakeskuksia ei ole palkattua henkilöä, jonka toimenkuvaan kuuluisi näiden kanssa neuvottelemisen.

2.5 Organisaatio / rakenne

Vastaukset parhaasta mahdollisesta organisaatiomallista vaihtelivat. Kolme vastaajista kannatti jonkinlaista visuaalisten alojen laajempaa yhteenliittymää tai tiivistä yhteistyötä toisen organisaation, esimerkiksi taidemuseon kanssa. Toisaalta taas neljän toimijan vastauksissa kuvataide nähtiin niin suurena kokonaisuutena, jolla on vahva edustus taidemuseoiden ja taiteilijaseurojen kautta, että yhteisessä aluekeskuksessa voimasuhteissa voisi olla epätasapaino. Kuvataide nähtiin näissä vastauksissa tarpeiltaan erilaisena taidemuotona, ja yksi vastaajista pelkäsi byrokratian lisääntyvän suuremmissa organisaatioissa. Valokuvakeskusten vastauksissa nousi myös esiin se, että nykyisten keskusten rahoitus tulisi saattaa asianmukaiselle tasolle ennen uusien aluekeskusten perustamista.

3 Alueelliset elokuvakeskukset

*Materiaali: kaikkien toimijoiden toimintakertomukset ja tilinpäätökset 2008, kaikkien toimijoiden toimintasuunnitelmat ja budjetit 2010
Haastattelut ja kirjalliset vastaukset: 10 / 11*

3.1 Yleistä ja huomioita

Elokuvan aluekeskukset edistävät elokuvakulttuuria. Vanhin niistä on perustettu vuonna 1973. Valtion elokuvataidetoimikunta on rahoittanut keskuksia vuodesta 1992, ja uusimmat ovat tulleet mukaan 2000-luvulla. Valtion elokuvataidetoimikunnan avustus vaihtelee 10 000 eurosta 85 000 euroon. Suurimmat keskukset pyörittävät lisäksi melko merkittävää hanketoimintaa. Pienimmän aluekeskuksen kokonaisbudjetti on alle 20 000 euroa, suurimman yli 400 000. Näin ollen henkilöstöresurssit vaihtelevat erittäin paljon. Yhdistystoimijoiden lisäksi elokuvakeskustoimintaa pyörittävät Saamelaiskäräjät ja Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus Oy.

Kolmella elokuvakeskuksista on vakituisesti käytössään elokuvateatteri. Näillä toimijoilla on suuremmat mahdollisuudet järjestää elokuvasarjoja ja säännöllistä näytöstoimintaa kuin niillä, joilla ei ole omaa vakituista tilaa. Muiden elokuvakeskusten toiminta painottuu sarjojen näyttämiseen, festivaalien ja tapahtumien järjestämiseen, elokuvakerhotoimintaan sekä mediakasvatukseen. Pääasiassa aluekeskukset toimivat kaikilla muilla elokuvakulttuurin aloilla paitsi elokuvien tekemisessä ja tuottamisessa.

Elokuvakeskusten, kuten muidenkin keskusten osalta, vuosittainen katsoja / osallistujamäärä ei ole välttämättä hyvä mittari. Toiminnan sisältö kertoo enemmän siitä, onko elokuvakeskus onnistunut edistämään elokuvakulttuuria. Lisäksi toiminnan vieminen pienemmille paikkakunnille johtaa usein pienempiin katsojamääriin, mutta tätä ei voi pitää vähempiarvoisena toimintana. Samantapaiset ajatukset tulivat esiin paitsi elokuvakeskusten, myös muiden aluekeskusten haastatteluissa.

Elokuvakeskuksia on 11 kpl, Elokuvakeskus Botnia (Vaasa), Itä-Suomen audiovisuaalisen kulttuurin koulutus- ja kehittämissyhdystys ISAK ry (Kuopio), Keski-Suomen elokuvakeskus ry (Jyväskylä), Lapin elämystuotanto Oy (Rovaniemi), Oulun Elokuvakeskus ry (Oulu), Pirkanmaan Elokuvakeskus ry (Tampere), Pohjois-Karjalan alueellinen elokuvayhdistys ry (Joensuu), Päijät-Hämeen Elokuvakeskus ry (Lahti), Saamelaiskäräjät, Alkuperäiskansojen elokuvakeskus SKABMA (Inari), Satakunnan Elävän Kuvan Keskus ry (Pori) ja Varsinais-Suomen Elokuvakeskus ry (Turku).

3.2 Rahoitus

Haastateltavat suhtautuivat kaksijakoisesti elokuvataidetoimikunnan onnistumiseen rahanjakajana. Suurimmalle osalle vastaajista oli tärkeää, että asiantuntijaelin päättää rahoituksesta, pienempi osa taas kritisoi elokuvataidetoimikunnan asiantuntemusta alueellisesta toiminnasta. Aluekeskusrahoitukseen kaivattiin pitkäjänteisyyttä, avoimia kriteereitä ja luotettavaa päätöksentekoa.

Elokuvataidetoimikunta rahoitti elokuvakeskuksia vuonna 2008 toiminta-avustuksen lisäksi myös erityisavustuksista, sillä toiminta-avustusten momentissa ei ollut tarpeeksi varoja. Tämä oli ongelma myös monien vastaajien mielestä: projektirahoituksella saadaan kyllä aikaan hyviä asioita, mutta perusrahoitus on riittämätöntä. Vuonna 2010 elokuvataidetoimikunnan rahoitus on koottu toiminta-avustusmomenttiin. Haastateltujen mielestä perusrahoituksen pitäisi mahdollistaa vakituisen henkilökunnan työllistäminen, vähintään yksi, mutta mieluiten kaksi henkilöä. Elokuvatoiminnassa tarvitaan myös teknisiä asiantuntijoita, ja tämä kasvattaa henkilökunnan määrää. Monien vastaajien mielestä rahoitus koostuu nykyisellään liian monesta pienestä eri lähteestä. Rahoituksen kerääminen ja raportoiminen vie erittäin paljon työaika. Projektikohtaisilla rahoituksilla on myös tarkasti määritellyt käyttökohteet, ja jos projektimuotoinen rahoitus lisääntyy, ne saattavat olla ristiriidassa keskenään.

Elokuvakeskuksilla ei ole kuntarahoitusosuuden keräämisen velvoitetta, mutta kaikilla on muutakin rahoitusta kuin valtion rahoitus. Oman kunnan rahoitus on suurimmilla keskuksilla, Oululla ja Tampereella suuri, muilla nolasta kymmeneen tuhansiin. Elokuvakeskuksista osalla on merkittäviä kotimaisia ja kansainvälisiä EU-hankkeita, ja näiden keskusten haastateltavat nostivat suureksi ongelmaksi kassavirran, kuten vastaavassa tilanteessa olevat valokuvan aluekeskuksetkin.

Elokuvakeskuksista suurimmalla osalla on merkittäviä oman tulon lähteitä. Yleensä omat tulot koostuvat lipputuloista, kurssimaksuista sekä palveluiden myymisestä.

3.3 Alueellinen toiminta

Seitsemällä yhdestätoista keskuksista on vakiintunutta toimintaa maakunnan keskuskäytävien ulkopuolella vähintään yhdessä kunnassa, mutta kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että sitä voisi ja pitäisi olla enemmän resurssien salliessa. Vastauksissa nousivat erityisesti esiin lasten ja nuorten kanssa tehtävä mediakasvatustyö, johon olisi useilla alueilla enemmän tarvetta kuin sitä pystytään toteuttamaan. Projektikohtaisesti tehtävä työ muiden kuntien kuin keskuskunnan kanssa on työlästä, sillä jokaiselle projektille on palapelimäisesti hankittava rahoitus, josta pieni osa tulee kunnalta, osa elokuvakeskukselta ja osittain rahoitus voi muodostua pääsymaksuista, yritys yhteistyöstä ja muista avustuksista. Kuten valokuvan aluekeskusten kohdalla, myöskään elokuvan aluekeskusten kohdalla kokoluokka ei suoraan korreloi alueella toteutettavaan toimintaan, vaan myös budjetoinniltaan pienemmillä keskuksilla saattaa olla säännöllistä toimintaa usean kunnan alueella.

3.4 Yhteistyö

Vastaajien mukaan elokuvan aluekeskukset toimivat kohtalaisesti verkostona, ja kierrättävät mm. yhteisesti elokuvasarjoja. Hyöty verkostosta koettiin osin olevan omasta aktiivisuudesta kiinni.

Verkoston jäseninä aluekeskuksilta erottui joitakin erityisiä osaamisalueita. Suurilla keskuksilla kuten Pirkanmaan ja Oulun elokuvakeskuksilla on pitkä kokemus laajoista EU-hankkeista. Yksittäiset keskuksat toimivat koordinaattoreina tiettyjen elokuvasarjojen kierrättämisessä, ja Varsinais-Suomessa toimii valtakunnallinen elokuvakerhopalvelu. Alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábmalla on saamelaiskulttuurin erityisosaamisen lisäksi painotuksena lasten itse tekemät elokuvat. Valokuvakeskusten tavoin verkostossa oleva osaaminen voisi olla vielä paremmin levitettävissä.

Yhteistyökumppaneina muut aluekeskukset ovat tärkeitä suurella osalla vastaajista. Toimintojen erilaisuudesta johtuen yhteistyö on aikaisemmin ollut projektikohtaista, ja tulevaisuudessakin tämä nähdään yleisesti parempana vaihtoehtona kuin rakenteelliset yhteistyömuodot. Alueellisen taidetoimikunnan rooliin vajaa puolet haastateltavista suhtautui melko pessimistisesti. Sellaisilla alueilla, joissa on ollut aktiivisia elokuva-alan läänintaiteilijoita, yhteistyöstä oli positiiviset kokemukset.

Elokuvan aluekeskuksilla on erittäin monipuolinen kirjo alueellisia ja valtakunnallisia yhteistyökumppaneita seurakunnista, koulutusorganisaatioista ja Mannerheimin Lastensuojeluliitosta valtakunnan elokuva-alan toimijoihin. Kunnat ovat useimmilla keskuksilla tärkeimpiä yhteistyökumppaneita. Maakunnan liiton ja ELY-keskusten kanssa tehtävässä yhteistyössä on samoja haasteita kuin muillakin toimijoilla: yhteistyömuodot ovat riippuvaisia siitä, millä tavoin kullakin alueella maakunnan liitto suhtautuu kulttuuriin ja kenen tehtävänkuvaaan ELY-keskuksessa kulttuuriasiat kuuluvat. Yksittäiset projektikohtaiset rahoitukset ovat yleisin toimintatapa, ja useat keskuksat olivat saaneet maakunnan liitosta tukea tekniikan hankintoihin.

3.5 Organisaatio / rakenne

Lähes kaikki elokuvan aluekeskukset kommentoivat, että nykyisten aluekeskusten rahoitus on saatava kuntoon ennen uusien perustamista. Toisaalta osa aluekeskuksista näki potentiaalisena voimavarana laajempialaisten aluekeskusten syntyminen. Kaksi vastaajaa mainitsi erityisesti elokuvakeskuksen ja av-alan sekä valokuvan kumppanuuden olevan hyvä ratkaisu. Yhteistyö itsetarkoituksena ja ”ylhäältä päin” perustetut aluekeskukset eivät vastaajien mielestä johda parhaaseen lopputulokseen, vaan sisällöistä, tekijöistä ja asiantuntijoista lähtevät aloitteet.

4 Tanssin aluekeskukset

*Materiaali: toimintakertomukset 2008, toimintasuunnitelmat 2010 ja strategiapapereita
Haastattelut ja kirjalliset vastaukset: 10 / 10*

4.1 Yleistä ja huomioita

Tanssin aluekeskuksia on rahoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämisrahoituksella. Ensimmäisellä viisivuotiskaudella 2004–2009 aluekeskuksia oli viisi: Pohjoinen, Itäinen, Sisä-Suomen, Läntinen ja Tanssin aluekeskus Helsinki / Zodiak – Uuden tanssin keskus. Uudelle viisivuotiskaudelle 2010–2014 valittiin uutena kuudes, Pohjanmaan tanssin keskus.

Tanssin aluekeskukset perustettiin vastaamaan tanssin vapaan kentän ammattilaisten huonoon työllisyystilanteeseen sekä tanssin alueelliseen saavutettavuuteen. Aluekeskusten tehtäväksi annettiin rahoittajan puolelta ammattilaisten työmahdollisuuksien lisääminen, tanssin saatavuuden ja saavutettavuuden lisääminen sekä yhteistyö ja verkostoituminen. Aluekeskukset perustettiin sellaisille alueille, joissa tanssin rakenteita ja tanssin ammattilais-toimintaa oli jo olemassa.

Tanssin aluekeskusten toiminta painottuu hyvin vahvasti oman alueen tanssin ammattilaisten työllistämiseen. Työllistäminen tapahtuu mm. tanssiproduktioissa jotka valitaan taiteellisen laadun perusteella, erilaisissa yhteisöllisissä projekteissa ja opetustyössä.

Tanssin aluekeskukset raportoivat opetus- ja kulttuuriministeriölle toiminnastaan toimintakertomuksena ja taulukkona, johon kootaan mm. henkilötyövuosien ja työsuhteiden määrä, katsojamäärät eri tavoin jaoteltuna sekä alueellinen toiminta. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus on korkeintaan 50 % kokonaisbudjetista, ja kuntien sitoutumista rahallisesti on edellytetty alusta lähtien. Viisivuotiskausista huolimatta rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriöstä haetaan vuosittain.

4.2 Rahoitus

Tanssin aluekeskuksista suuri enemmistö piti hyvänä toiminnan rahoittamista opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Muutamat vastaajat toivoivat, että tanssitaidetoimikunnalla olisi mahdollisuus antaa lausunto rahoituspäätöksistä. Alueellisia taidetoimikuntia ei kysyttäessä nähty hyvänä vaihtoehtona rahoittajiksi, sillä alueellisilla toimijoilla ei ole vertailevaa aineistoa muun verkoston toiminnasta.

Kaikilla tanssin aluekeskuksilla on melko merkittävä tai merkittävä määrä omaa rahoit-

tusta, joka koostuu mm. lipputuloista, osallistumismaksuista ja palveluiden myynnistä. Lisäksi kaikki saivat tarkasteluvuotena avustuksia yksityisiltä säätiöiltä ja rahastoilta.

4.3 Alueellinen toiminta

Haastatelluista muutamat aluekeskukset tai niiden osat tekivät alueellista toimintaa projektimuotoisesti, ja olivat vasta nyt aloittamassa tiiviimpien ja jatkuvampien kuntayhteistyökumppaneiden etsintää. Suuri osa aluekeskuksista on alusta asti kerännyt rahoitusta usealta kunnalta, ja myös toteuttanut näissä kunnissa toimintaa. Alueellista toimintaa on myös toteutettu erittäin suurien ja merkittävien hankkeiden kautta (esim. Myrsky-hanke Kainuussa). Kaikki haastatellut aluekeskukset kokivat alueelle levittyvän toiminnan erittäin tärkeänä.

Alueellisen toiminnan määrässä on monesti kysymys, millä rahoituksella sitä tehdään. Tanssiteiteen vieminen pieneen kuntaan, joka pystyy maksamaan toiminnasta joitain satoja euroja, on hyvin haasteellista. Pieniin kuntiin vietävä tanssitoiminta on joko hyvin pieni-muotoista, tai sitä tehdään projekti- ja hankerahalla, tai siihen panostetaan valtiolta tulevaa perusrahoitusta.

4.4 Yhteistyö

Tanssin aluekeskukset tapaavat verkostona useasti, 3–4 kertaa vuodessa. Yhteistyö on kuitenkin tiedotusta lukuun ottamatta projektikohtaista ja kerrallaan muutamaa aluekeskusta koskevaa. Kiertueorganisaation rakentamiseen ei ole ollut mahdollisuutta tämänhetkisillä voimavaroilla, mutta aluekeskukset näkevät kiertue toiminnan erittäin tärkeänä ja mahdollisena, mikäli siihen saadaan erillisrahoitusta. Yhteistuotantotoiminnan lisääminen uudella toimintakaudella nousi esiin useissa vastauksissa samoin kuin teos- ja asiantuntijavaihto.

Kaikilla vastaajilla tärkeimpien yhteistyökumppaneiden joukossa olivat kunnat. Yhteistyötä tehdään paitsi kulttuurilaitosten ja kulttuuritoimen kanssa, yhä enenevässä määrin myös koulutoimen ja sosiaali- ja terveyssektorin kanssa. Valtionosuuslaitosten (tanssiteatterit ja puheteatterit ensisijaisesti) kanssa tehtävä yhteistyö toimii projektikohtaisesti useassa aluekeskuksessa, mutta vastaajat näkivät myös kehittämisen varaa esim. tila- ja henkilöstö-resurssien yhteisen käytön mahdollistamisessa.

Alueellisen taidetoimikunnan merkittäviksi tehtäviksi nähtiin yleinen kulttuuripoliittinen vaikuttaminen, lausunnot, keskustelun herättäminen ja ylläpitäminen sekä aluekehittäjien joukossa taiteen puolesta puhuminen. Kaikki haastateltavat näkivät alueellisen taidetoimikunnan roolin samoin kuin taidetoimikunnat itse. He kuitenkin kokivat, että tavoitteet mm. taiteen nostamisesta näkyville sekä keskustelujen herättämisestä eivät ole vielä toteutuneet. Toisaalta alueellisten taidetoimikuntien rooliin ja linjauksiin muutamat haastateltavat toivoivat selkeyttä, jotta päällekkäistä työtä ei tehtäisi. Useamman taidetoimikunnan alueella toimivat aluekeskukset toivat esiin havaitsemansa erilaisuuden taidetoimikuntien toiminnassa. Tanssin läänintaiteilijoiden kanssa tehty yhteistyö koettiin positiivisena.

Yhteistyö muiden taiteen aluekeskusten kanssa vaihteli alueittain. Joissakin paikoissa keskustelua on käyty ja joitain projektikohtaisia yhteistyömalleja kokeiltu, mutta yhteistyön kehittäminen on jäänyt pitkälti siksi, että yhden henkilön toimistoissa resurssit menevät oman toiminnan pyörittämiseen. Yhteisten tilojen käyttö nähtiin monissa vastauksissa erittäin myönteisenä synergiaa ja kumppanuuksia tuovana asiana. Kuitenkin yhteisissä tiloissa toimivilla organisaatioilla esimerkiksi yhteisten työntekijöiden palkkaaminen oli jäänyt

hyvin vähäiseksi. Enemmän yhteistyötä tehtiin mm. projekteissa ja hankinnoissa. Fyysinen välimatka koettiin konkreettisenä yhteistyön vaikeuttajana.

Yhteistyömahdollisuudet ELY-keskusten kanssa herättivät sekä mielenkiintoa että skeptisyyttä. Opetus- ja kulttuuriministeriön tarjoama porkkanarahoitus ei käytännön toteutusmahdollisuuksiltaan ollut vielä auennut aluekeskuksille. Haastateltavat kokivat haasteena mm. yhteisten lähtökohtien löytämisen sekä toiminnan mittakaavan, joka ELY-keskuksissa on paljon suurempi kuin tanssin aluekeskuksissa. Haastatteluja tehtäessä aluekeskukset eivät vielä olleet käyneet yhteistyöneuvotteluja keskusten kanssa.

Maakunnan liiton kanta kulttuuritoimintaan vaihtelee hyvin paljon alueittain, ja samoin aluekeskusten mahdollisuudet tehdä yhteistyötä liittojen kanssa. Suurella osalla tanssin aluekeskuksista jonkinlaiset yhteydet maakunnan liittoihin oli olemassa, ja liitot olivat myös jossain vaiheessa rahoittaneet toimintaa. Maakunnan liittojen rahoitus on yleensä kertaluontoista.

4.5 Organisaatio / rakenne

Aluekeskusten lisäämisestä haastateltavat olivat sitä mieltä, että uusia voidaan perustaa vain, mikäli rahoitus lisääntyy. Nykyisillä organisaatioilla rahoitus on edelleen enemmän tai vähemmän jäljessä toiminnan vaatimuksia, ja tämä seikka pitää saada kuntoon ennen uusia rahoituskohteita. Lisäksi kuntien taloustilanne on tällä hetkellä niin huono, että omarahoitusosuuden kerääminen useammille toimijoille on joko mahdotonta tai heikentää nykyisten toimijoiden tilannetta.

Useampi vastaajista toi esiin sen, että nykyisten taiteen edistämisen organisaatioiden kuten Taiteen keskustoimikunnan, alueellisten taidetoimikuntien ja aluekeskusten työnjakoa olisi selkeytettävä ja kehitettävä yhteisen valtakunnallisen strategian mukaan.

Muutoin tanssin aluekeskustoiminnan on koettu tuoneen hyötyä taiteenalalle, ja mikäli rahoitus olisi kunnossa, nämä samat hyödyt kuuluisivat monien vastaajien mielestä myös muille taiteen aloille. Eräs vastaajista totesi, että useamman taiteenalan sisältävät edistämiskeskukset voisivat toimia paremmin pienemmällä paikkakunnilla, kun taas suuremmissa kaupungeissa on tarpeen olla taiteenalakohtaisesti eriytyneitä toimijoita.

Useat haastateltavista toivat esiin tärkeänä näkökulmana sen, että ainakin tanssin aluekeskukset ovat yhden tai kahden hengen pyörittämiä toimintoja. Tällöin ei ole olemassa mitään sellaista hallintoa, jota yhdistämällä saataisiin säästöjä, vaan ainoat työllistetyt henkilöt tekevät keskuksissa toiminnalle elintärkeää tuotantotehtävää, ja itse asiassa näitä henkilöitä on liian vähän eikä liikaa. Yhden vastaajan näkemyksen mukaan tanssin aluekeskukset ovat edelleen liian pieniä ja heikkoja yksiköitä pystyäkseen tehokkaasti työllistämään taiteilijoita, ja tähän voisi auttaa kiinteämpi yhteistyö mm. valtionosuusteattereiden ja vapaiden ryhmien kanssa.

”Uudelleenjärjestelyjen pohtimisessa on tärkeää, ettei jo tehtyä työtä heitetä hukkaan. Taiteenalojen ominaislaatu voi olla sellainen, että organisaatorakenne ja toiminnat eivät ole monistettavissa ja siirrettävissä toisille aloille”, totesi eräs haastateltavista.

5 Lastenkulttuurikeskukset

Materiaali: Alustavat toimintakertomukset vuodelta 2009 ja toimintasuunnitelmat vuodelle 2010

Kirjalliset vastaukset ja haastattelut: 10 / 11

5.1 Yleistä ja huomioita

Lastenkulttuurikeskukset on perustettu vuonna 2003 kehittämään lasten ja nuorten kulttuuri- ja taidepalveluita koko valtakunnassa tukemalla jo olemassa olevaa toimintaa ja edistämällä palveluiden syntyä siellä, missä niitä ei vielä ole. Keskuksia on tällä hetkellä 11 kappaletta, joista 1 on yhdistysmuotoinen, yksi on kunnan ja yhdistyksen yhteistyö ja muut ovat kunnallisen kulttuuritoimen sisällä. Noin puolessa keskuksista rahoittavia kuntia tai organisaatioita oli tarkasteluvuonna useampia kuin yksi.

Lastenkulttuurikeskukset poikkeavat muista kulttuurin aluekeskuksista melko paljon siksi, että ne ovat kunnallisen kulttuuritoiminnan kehittämisprojekteja opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksen näkökulmasta. Ministeriön rahoitus kohdistuu tiettyjen toimintojen kehittämiseen lastenkulttuurikeskuksen toiminnan kokonaisuudessa. Tästä syystä lastenkulttuurikeskuksilta kysyttiin tätä selvitystä varten kirjallisesti kysymykset yhteistyöstä alueellisten taidetoimikuntien ja muiden aluekeskusten kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Keskuksilla on opetus- ja kulttuuriministeriöstä annetut erityisalajat tai -tehtävät, jotka liittyvät mm. taiteenaloihin. Alueellisesti suurimpien kaupunkien keskusten Annantalon (Hki), Arxin (Hämeenlinna), Valveen (Oulu), Pessin (Vantaa) ja PiiPoon (Tampere / Lempäälä) varsinainen toiminta on keskittynyt omaan seutukuntaan ja omiin tiloihin, tosin myös näillä on tiettyjä kehittämis tehtäviä, jotka koskevat koko verkostoa. Muita keskuksia ovat Kulttuuriaitta (Jyväskylä), Lastu (Lapinlahti), Porin lastenkulttuurikeskus, Lapin lastenkulttuuriverkosto, Louhimo ja Bark, sekä Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto, ja näiden toimintaan ovat sitoutuneet rahallisesti useat kunnat, yleisesti noin 5 kuntaa ympäristöstä mutta Kaakon keskuksessa jopa 18 kuntaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus kattaa lastenkulttuurikeskusten budjetista korkeintaan 50 % (painavista syistä harkinnanvaraisesti enemmän). Suurimmalla osalla on valtion ja kunnan rahoituksen lisäksi myös oman rahoituksen hankintaa, 5–20 % budjetin kokonaissummasta.

Useat muiden aluekeskusten edustajat mainitsevat lastenkulttuurikeskuksen yhtenä hyvänä yhteistyökumppanina. Monien alojen toimijoilla on mahdollista tehdä lastenkulttuuriin liittyvää yhteistyötä, sillä lastenkulttuurikeskusten toiminta ei rajoitu tiettyyn tai

teenalaan. Useampi haastateltu toisen aluekeskuksen edustaja mainitsi myös pienen sisään-päin lämpiävyyden ja rahoituksellisen jäykkyyden, mikä johtuu kuntaorganisaation sisällä olemisesta.

Lastenkulttuurikeskusten toimintaa on arvioitu ulkopuolisten arvioitsijoiden toimesta ensimmäisillä kolmivuotiskausilla. Lisäksi verkosto on tekemässä yhteistä strategiatyötä.

5.2 Yhteistyö

Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta lastenkulttuurikeskuksilla oli yhteistyötä alueellisten taidetoimikuntien ja taiteen aluekeskusten kanssa. Taidetoimikunnat ovat osassa lastenkulttuurikeskuksia olleet perustamisprosessissa mukana, ja tiiviit suhteet toimikuntaan ovat syntyneet jo tuolloin. Suurimmalla osalla lastenkulttuurikeskuksista on yhteistyötä alueellisten taidetoimikuntien kanssa joko erillisprojektien tai läänintaiteilijoiden työn kautta tai molemmin. Vastaajat toivoivat tulevaisuudessa entistä tiiviimpää yhteistyötä mutta myös alueellisesta taidetoimikunnasta apua alueellisen toiminnan toteuttamiseen sekä kansainväliseen toimintaan.

Valokuvan, elokuvan ja tanssin aluekeskusten kanssa yhteistyö vaihteli suuresti. Osittain yhteistyön puuttuminen selittyi sillä, että etäisyys lähimpään toiseen aluekeskukseen oli suuri. Osalla lastenkulttuurikeskuksista muut taiteen aluekeskukset ovat kiinteitä, jatkapäiväisiä kumppaneita, osalla toiminta on satunnaista. Yhteistyön muodot olivat mm. taidekasvatuksen sisältöjä, työpajoja sekä erilaisia tapahtumia ja festivaaleja.

6 Alueelliset taidetoimikunnat

Materiaali: toimintakertomukset vuodelta 2008

Haastattelut ja kirjalliset vastaukset: 13 / 13 (pääsihteerit)

6.1 Yleistä ja huomioita

Suomessa on 13 alueellista taidetoimikuntaa, jotka ovat 1.1.2008 lähtien olleet osa Taiteen keskustoimikuntaa. Taidetoimikuntien alueet ovat hyvin erilaisia maantieteellisen laajuuden ja asukasmäärän, maakunnallisten ja alueellisten toimijoiden määrän sekä kielellisten olosuhteiden suhteen (liite). Yhdeksän alueellista taidetoimikuntaa toimii yhden maakunnan ja yhden kielen alueella. Oulun, Kaakkois-Suomen ja Uudenmaan taidetoimikunnat toimivat kahden maakunnan ja Pohjanmaan taidetoimikunta kolmen maakunnan alueella. Varsinais-Suomi, Pohjanmaa, Uusimaa ja Lappi (saami) toimivat kahden kielen alueella. Toimikuntien budjetit ovat melko samansuuruisia, samoin läänintaiteilijoiden ja hallinto-henkilökunnan määrä. Eroja tuovat lähinnä EU-hankkeet.

Yksittäisen toimikunnan taiteenedistämismääräraha vaihtelee 385 000 eurosta 430 000 euroon. Tällä määrärahalla kustannetaan apurahat, avustukset, palkataan läänintaiteilijat sekä toteutetaan erilaisia projekteja yksin ja yhteistyössä eri tahojen kanssa. Hallintoon käytetään vuosittain toimikunnittain 135 000 – 200 000 euroa riippuen henkilöstön määrästä. Tällä määrärahalla kustannetaan henkilöstön kulut, toimikunnan kokous- ja matkakulut sekä tilakustannukset.

Alueellisissa taidetoimikunnissa on pääsihteerit sekä osastosihteeri ja/tai suunnittelija, mutta toiminnan sisällöllisestä suunnittelusta vastaa alueelta koottu luottamushenkilöpohjalta toimiva eri taidealojen asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmän on aikaisemmin nimittänyt opetus- ja kulttuuriministeriö, mutta aluehallintouudistuksen myötä nimittämis-oikeus siirtyi maakunnan liitolle. Pääsihteerit on valittu haastateltaviksi sen takia, että he edustavat alueellisen taidetoimikunnan pysyvää henkilökuntaa. Luottamushenkilöiden toimikausi on 3 vuotta, ja he voivat toimia korkeintaan kaksi peräkkäistä toimikautta alueellisissa taidetoimikunnissa. Pääsihteerien haastatteluissa nähtiin hyvin tärkeänä vertaisarvioinnin mahdollistava taidetoimikunnan luottamuselin. Tämä tuo sekä uskottavuutta että monipuolista asiantuntemusta päätöksentekoon.

Alueellisten taidetoimikuntien tehtävät on lueteltu Valtioneuvoston asetuksessa 1237 / 2007 seuraavasti:

- 1) seurata ja arvioida taiteen yleistä kehitystä toimialueellaan;
- 2) edistää taiteen harjoittamista ja harrastamista toimialueellaan sekä tähän liittyvää tiedotusta ja julkaisutoimintaa;
- 3) edistää yhteistyötä taide- ja kulttuurielämän ja muiden toimijoiden kesken toimialueellaan;
- 4) laatia ja toimittaa taiteen keskustoimikunnalle vuosittain perusteltu ehdotus valtion talousarvioesitykseen taiteen edistämisen määrärahoista ja toimikunnan hallintomäärärahoista;
- 5) jakaa toimikunnan käytettäviksi osoitettujen määrärahojen rajoissa taiteilija- ja kohdeapurahoja sekä muita avustuksia;
- 6) valvoa jakamiensa varojen käyttöä;
- 7) edistää kansainvälistä toimintaa toimialueellaan;
- 8) antaa lausuntoja ja selvityksiä taidetta koskevista asioista;
- 9) ottaa työsopimussuhteinen läänintaiteilija ja muut taidetoimikuntaan työsopimussuhteessa olevat henkilöt;
- 10) suorittaa ne muut taiteen edistämistä koskevat tehtävät, jotka opetus- ja kulttuuriministeriö tai Taiteen keskustoimikunta toimikunnalle antaa.

Kaikki pääsihteerit näkivät alueellisten taidetoimikuntien olevan keskenään erilaisia toimijoita. Tämä johtuu erityisesti kahdesta asiasta:

- lääninhallituksen yhteydessä toimimisen ajalta, jolloin toiminta verkostona ei ollut niin tiivistä ja toimintatavat erilaistuvivat
- alueiden erilaisuudesta

Kaikki pääsihteerit ovat sitä mieltä, että alueelliset erot ovat erittäin tärkeitä ja niiden tulee-kin näkyä, mutta suuremmat linjat taiteen edistämisestä ovat yhteisiä. Suurten linjausten ja alueellisten erojen yhteensovittamisessa tärkeäksi nousee se, kuinka hyvin Taiteen keskustoimikunta ja alueelliset taidetoimikunnat pystyvät muodostamaan ja artikuloimaan yhteisen ison tavoitekuvan.

Useimmat pääsihteerit näkivät oman, tärkeän merkityksensä taidetoimikuntien kolmella suurimmalla kehittämiskeinolla: perinteisen rahanjaon, projekti- ja hanketoiminnan ja läänintaiteilijatyön tulee olla kolmikantamaisesti hyvässä tasapainossa keskenään, ja tärkeää on, että taidetoimikunnalla on visio lopputuloksesta, johon näiden yhdistelmällä pyritään. Osittain pääsihteerien arviot näiden keinojen tärkeysjärjestyksestä vaihtelevat.

Pääsihteerien vastauksista nousi vahvasti myös esiin se, että alueellisten taidetoimikuntien erilaisuutta tulee käyttää hyväksi, samoin kuin pääsihteereiden erilaista eksperttiisiä. Yleistä taidetoimikunnissa on ajattelu, että kaikkien ei tarvitse tehdä samoja asioita samalla tavalla, vaan yksi taidetoimikunta voi antaa asiantuntemuksensa ja verkostonsa kaikkien käyttöön jossain tietyssä asiassa. Esimerkiksi kansainvälinen toiminta on suuremmassa roolissa esim. maantieteellisen sijainnin takia osassa toimikuntia.

6.2 Rahoitus

Pääsihteerit kokivat ongelmallisena sen, että julkisuudessa kerrotaan kulttuurin määrärahojen kasvaneen, kun taidetoimikuntien määrärahat todellisuudessa pienenevät vuodesta 2009 vuoteen 2010 noin 15 000 €. Määrärahojen pieneminen johtuu Taiteen keskustoimikuntaan yhdistymiseen liittyvien keskitettyjen palveluiden kustannuksista. Vaikka pienennys on prosentuaalisesti vaatimaton, taidetoimikunnilla on erittäin vähän ”vapaata” projekteihin kohdistuvaa rahaa avustusten ja hallinnon kulujen lisäksi, ja näin ollen vähän vaihtoehtoja leikata kuluja.

Osa pääsihteereistä näkee, että hankkeiden ja projektien yhä suureneva osuus taidetoimikunnan työssä on negatiivinen asia. Projekti- ja hanketyö eivät välttämättä edistä taiteen tekemistä, vaan painottavat sen välineellistä arvoa. Hankkeet ja projektit tähtäävät tiukkaan, arvioitavaan lopputulokseen, uusi taide taas vaatii kokeilemisen ja epäonnistumisen mahdollisuuden. Toisaalta hankkeiden avulla on saatu rahoitettua maakuntarajat ylittävää kehittämistoimintaa merkittävästikin.

Hallinnon kuluja tarkasteltaessa on myös otettava huomioon, että useassa toimikunnassa pääsihteeri on ottanut alueellisesti ja omimmalla taiteenalallaan hyvin aktiivisen roolin. Hän tekee hallintotöiden lisäksi merkittävää taiteenedistämistyötä. Osalla taidetoimikunnista alueen ominaispiirteet, suuri väestömäärä, pitkät etäisyydet tai monikielisyys lisäävät hallinnon kuluja.

6.3 Yhteistyö

Alueellisten taidetoimikuntien tulisi haastattelujen mukaan olla mm. aktiivisia, aloitteellisia, kokoavia, verkottuvia, verkottavia, taidekentän tuntijoita, taiteen ammattilaisten auttajia, läpinäkyviä päätöksenteoltaan, katalyyttejä, kantaaottavia, edistäviä ja välittäviä. Alueelliset taidetoimikunnat ovat valtion taiteenedistämiselin alueella, ne toteuttavat opetus- ja kulttuuriministeriön painotuksia konkreettisesti ja vievät käytäntöön strategioita. Arviot siitä, kuinka hyvin nämä tavoitteet nykyisin toteutuvat, vaihtelivat; kuitenkin niin, että parannettavaa oli kaikkien alueellisten taidetoimikuntien mielestä.

Alueellisten taidetoimikuntien keskinäinen yhteistyö on lisääntynyt jatkuvasti, mutta pääsihteerien yleinen näkemys oli, että yhteisiä projekteja voisi olla vielä enemmän. Tämä tekisi myös projekteista suurempia ja vaikuttavampia, jolloin osaaminen ja hyvät käytännöt siirtyisivät alueelta toiselle. Lisäksi läänintaiteilijat voisivat tehdä yli aluerajojen laajempaa yhteistyötä, tai taidetoimikunnilla voisi olla yhteisiä läänintaiteilijoita.

Haastatteluissa oltiin yhtä mieltä siitä, että yhteistyö muiden aluekehittäjien ja taiteen aluekeskusten kanssa on erittäin tärkeää ja sen tulisi olla nykyistä tiiviimpää. Erityisesti rahoittajien kesken tulisi löytää yhteinen visio siitä, mihin alueen taiteen edistämiseksi pyritään. Myös tieto toisten toiminnasta ja pyrkimyksistä auttaa asettamaan yhteisiä maaleja. Tällöin kullakin voi olla oma tonttinsa, mutta niiden välillä ei ole muuria vaan korkeintaan ”verkkoaita, joka mahdollistaa tarttumapinnat”. Osa pääsihteereistä kaipasi taidetoimikunnalle suurempaa, keskustelemaa ja ideoivaa roolia myös muiden vetämissä hankkeissa; liian usein taidetoimikunta halutaan mukaan vain rahoittajaksi.

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että muiden alueellisten toimijoiden kanssa tiiviissä yhteydessä tai fyysisesti samassa paikassa toimiminen on erittäin tärkeää ja antaa suuria etuja. ”Ne, jotka saavat valtakunnallista rahoitusta, pitäisi velvoittaa yhteistyöhön keskenään”.

Eräs pääsihteeri mainitsi yhteistyön haasteena kaikkien toimijoiden pienet resurssit ja sen, että taiteen aluekeskukset ja lastenkulttuurikeskukset ovat periaatteessa samoista rahoista kilpailevia organisaatioita, ja usein hakevat rahoitusta myös alueelliselta taidetoimikunnalta. Useampi pääsihteeri näki taidetoimikunnan roolin tukijana toiminnan kehittämisessä, ei perustoiminnan rahoittamisessa. Kuntien taloustilanteen ollessa huono osa pääsihteereistä näki erityisesti alueellisen taidetoimikunnan tehtäväksi viedä taidetoimintaa sellaisiin kuntiin, joissa sitä ei normaalisti ole. Osa taas rajasi tämän ehdottomasti taidetoimikunnan tehtävien ulkopuolella, ennemmin kunnille ja maakuntaliitoille kuuluvana toimintana.

ELY-keskusten ja maakuntien liittojen kanssa tehtävää yhteistyötä haittaa useiden haastateltavien mukaan näissä organisaatioissa kulttuurin asiantuntijan puuttuminen. Lisäksi mittakaava ELY-keskusten toiminnassa ylipäänsä on isompi kuin alueellisella taidetoimikunnalla, ja kehittämisen kohteet paljolti eri lähtökohdista lähteviä. ”Taidetoimikunnan pitää aluekehittäjien joukossa olla se, joka lähtee liikkeelle taiteen substanssiarvosta”, totesi yksi pääsihteeri.

6.4 Organisaatio / rakenne

Kaikissa haastatteluissa kaivattiin logiikkaa ja yksinkertaistamista alueelliseen taiteen edistämiseen. Jos alueellisen taidehallinnon suunnitteleminen aloitettaisiin puhtaalta pöydältä, rakenne ei olisi näin moninainen, vaan kaikki toimijat olisivat yhden organisaation alla. Kaksi vastaajista näki mahdollisena alueellisten toimijoiden yhdistymisen yhdeksi taiteen edistämisen organisaatioksi. Osa pääsihteereistä toi esiin, että myös alueellisia taidetoimikuntia tulisi olla lukumääräisesti vähemmän suurempina yksiköinä.

Ideaan uusien aluekeskusten perustamisesta todettiin usein, että niiden pitää olla tarpeesta, alhaaltapäin lähteviä. Jos kuntarahoitusta edellytetään omarahoitusosuudeksi, tämä vaatimus yksinään rajaa uusien aluekeskusten perustamista todella paljon. Kunkin alueen ja taiteenalan perinteet ja muut rakenteet on otettava huomioon uusia aluekeskusalitteita pohdittaessa.

Muutama pääsihteeri totesi, että taidetoimikunnat ovat hyvin yksinäisiä ja suhteellisen pieniä toimijoita alueella tällä hetkellä, ja niiden kuulumisessa suurempaan kokonaisuuteen, esim. ELY-keskuksen tai maakunnan liiton yhteyteen olisi monia etuja. Joka tapauksessa byrokratiaa pitäisi mieluummin purkaa kuin lisätä, mutta tämän tavoitteen toteuttamisessa oli erilaisia näkemyksiä.

Monissa haastatteluissa koettiin, että nykyisellä alueellisella taiteenedistämiskentällä, jos otetaan huomioon myös aluetaidemuseot, alueelliset orkesterit ja teatterit, on hyviä mahdollisuuksia yhteistyömuotojen kautta kehittää sellaisia toimintoja, joihin tällä hetkellä ehdotetaan ratkaisuksi uuden keskuksen / organisaation perustamista.

6.5 Aikaisemmat ehdotukset toiminnan kehittämiseksi

Taiteen keskustoimikunnan kehittämissuunnitelma, joka on esitelty opetusministeriölle vuoden 2009 lopussa, toteaa alueellisten taidetoimikuntien asemasta mm. seuraavaa:

”Alueellisilla taidetoimikunnilla on keskeinen rooli taiteen edistämässä omalla toimialueellaan. Ne ovat taiteen asiantuntija- ja rahoituselimiä, joiden keinoja ovat mm. apurahojen ja avustusten jakaminen, lausuntojen ja selvitysten antaminen sekä läänintaitelijoiden

palkkaaminen. Tätä tehtävää ei ole tarkoitus muuttaa, ainoastaan vahvistaa alueellisten toimikuntien mahdollisuuksia hoitaa tehtäväänsä, lisätä niiden resursseja ja kehittää toimivallan jakoa ja yhteistyötä Taiteen edistämiskeskuksen hallituksen, taidetoimikuntien ja alueellisten taidetoimikuntien kesken.

(...) Tavoitteeksi on asetettava alueellisten taidetoimikuntien aseman vahvistaminen valtion aluehallinnossa. Alueellisen taiteen edistämisen edellytykset on turvattava laajalla alueellisella yhteistyöllä, jossa alueellisella taidetoimikunnalla on keskeinen alueellisen taide- ja kulttuuritoiminnan kokoava ja yhteistyötä lisäävä rooli. Yhteistyö voidaan käynnistää esimerkiksi perustamalla alan toimijoita kokoava neuvottelukunta, mahdolliset yhteiset tilat tai muut resurssit voivat joissakin tapauksissa tulla kyseeseen. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan joka tapauksessa lisäresursseja.”

Edellistä mukaillen Pertti Paltila ehdottaa omassa selvityksessään suuren joukon rahoituspäätöksiä, joita tulisi siirtää opetus- ja kulttuuriministeriöstä tai Taiteen keskustoimikunnasta alueellisille taidetoimikunnille. Haastattelujen pohjalta yksi suurimmista huolen aiheista alueellisissa taidetoimikunnissa on se, että resurssit eivät seuraa lisääntyviä tehtäviä. Lisäksi on huomattava, että esimerkiksi aluekeskusten rahoituksen siirtäminen alueellisille taidetoimikunnille poistaisi mahdollisuuden arvioida koko aluekeskusverkoston toimintaa ja verrata toimijoita sen sisällä.

7 Esimerkkejä yhteistyökäytännöistä

Aluekeskuksilla ja alueellisilla taidetoimikunnilla on paljon kokemusta projektikohtaisesta tai pysyvämmästä yhteistyöstä. Seuraavassa poimitujen esimerkkien kaltaista toimintaa saattaa olla monilla muillakin alueilla kuin esimerkeissä mainituilla toimijoilla.

7.1 Aluekeskusten keskinäinen yhteistyö

Satelliittimalli

Pohjoinen tanssin aluekeskus on järjestäytynyt satelliittimalliksi, jossa on mukana neljä eri puolilla Pohjois-Pohjanmaata, Kainuuta ja Lappia sijaitsevaa toimijaa. Aluekeskuksella on yhteinen koordinaattori, jonka toimisto on Jojo – Oulun tanssin keskuksen yhteydessä, mutta joka työskentelee myös alueen eri toimijoiden projekteissa. Yhteisten menojen jälkeen aluekeskusrahoitus siirretään kullekin toimijalle omalla alueella tehtävää toimintaa varten. Satelliitissa mukana olevat toimijat ovat tyytyväisiä malliin. Mm. alueellinen toiminta on helpompaa kuin pitkien etäisyyksien kattaminen yhdestä keskuspaikasta, mutta toisaalta tiivis yhteistyö mahdollistaa kiertuetoiminnan, yhteistuotannot ja asiantuntemuksen vaihdon. Yksittäisen tanssin toimijat saavat verkostosta tukea toimintaansa.

Yhteisten tilojen synergiaetu

Oulussa valokuvan, lastenkulttuurin, elokuvan ja tanssin aluekeskusten toimistot ja osa toimitiloista sijaitsevat saman katon alla, Kulttuurikeskus Valveella. Kaikkien haastateltujen mukaan fyysisestä läheisyydestä on ollut hyötyä erityisesti yhteisten projektien ja sisältöjen kehittämisen kannalta. Yhteistyö on vielä tässä vaiheessa liittynyt esimerkiksi tapahtumiin ja siihen, että toiselta taiteenalalta saadaan ekspertiisiä vaikkapa työpajojen pitämisessä, mutta rakenteellisia yhteistyömuotoja (yhteistä henkilökuntaa, yhteisiä palveluita) aluekeskukset eivät niinkään ole toteuttaneet. Lähimmäksi tätä tulee valokuvakeskuksen ja tanssin aluekeskuksen yhteisesti vuokraama residenssiasunto Oulussa.

Projektikohtaiset yhteistyömuodot

Lastenkulttuurikeskukset ovat olleet yleisesti valokuvan, elokuvan ja tanssin aluekeskuk-
sille parhaita yhteistyökumppaneita, sillä lastenkulttuurikeskukset jotka eivät ole sidottuja
yhteen taiteenlajiin, ovat voineet laajasti käyttää muiden aluekeskusten taidealakohtaista
asiantuntemusta. Esimerkiksi Zodiak – Uuden tanssin keskus on toteuttanut Annantalon ja
Vantaan kulttuuripalveluiden kanssa työpajoja kouluihin ja päiväkoteihin. Porin lastenkult-
tuurikeskus koordinoi vuonna 2008 erittäin laajan Vähäx valottaa – lasten ja nuorten valo-
kuvafestivaalin, joka tapahtui paitsi Porissa myös ympäri maata ja virtuaalisesti. Sen yhteis-
työkumppaneina olivat mm. Pohjoinen valokuvakeskus, VB-valokuvakeskus ja Nykyajan
Backlight-festivaali sekä useat lastenkulttuurikeskukset. Osa festivaalin aikana syntyneistä
näyttelyistä kiersi myös vuonna 2009.

7.2 Aluekeskusten ja taidetoimikuntien yhteistyöhankkeet

Aluekeskusten ja alueellisten taidetoimikuntien yhteys on joillakin alueilla erittäin tiivis-
tä, ja monet aluekeskukset on perustettu alueellisten taidetoimikuntien tuella (uusimpina
Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto sekä Pohjanmaan tanssin aluekeskus). Joillakin
alueilla yhteistyötä ei juurikaan ole. Tavanomaisin linkki alueellisen taidetoimikunnan ja
aluekeskuksen välillä on läänintaiteilija. Mm. Uudenmaan läänintaiteilija Ava Numminen
ja Zodiak – Uuden tanssin keskus järjestävät yhteistyössä kaksivuotisen koulutuksen Tanssi
muistisairaiden hoitolaitosten arjessa, jossa kahdeksan tanssitaiteilijaa koulutetaan työ-
kentelemään tanssilähtöisin menetelmin muistisairaiden hoitolaitoksissa sekä asiakkaiden
että hoitohenkilökunnan parissa.

Eri alueiden välisestä yhteistyöstä esimerkkinä on Dance and Design –hanke, johon
osallistuivat Pirkanmaan, Keski-Suomen ja Pohjois-Savon taidetoimikunnat, ja näillä alueil-
la tanssin aluekeskukset olivat mukana etsimässä hankkeeseen osallistuvia ammattilaisia tai
rahoittamassa omalta osaltaan hankkeessa syntyneitä teoksia.

7.3 Aluekeskusten ja muiden taiteen organisaatioiden yhteistyö

Tanssin aluekeskuksista kaksi on rakentunut valtiosuuslaitoksen yhteyteen. Nämä ovat
Helsingissä Zodiak – Uuden tanssin keskus ja Pohjoisen tanssin aluekeskuksen yksi satel-
liitti Jojo – Oulun tanssin keskus. Näissä aluekeskustoiminta on luonnollinen osa keskuksen
muuta toimintaa. Kaupunginteatterit ovat säännöllisiä tai melko säännöllisiä yhteistyö-
kumppaneita mm. Pohjanmaan tanssin aluekeskuksella ja Itäiselle tanssin aluekeskukselle.
Yhteistyö voi liittyä tiloihin, tanssivierailujen tuottamiseen sekä yhteistuotantoihin.

Valokuvakeskus Peri sijaitsee Wäinö Aaltosen museon yhteydessä Turussa, ja Valoku-
vakeskus Nykyaika järjestää näyttelyitä Taidehalli TR1:n tiloissa Tampereella. Pohjoinen
valokuvakeskus on rakentanut verkoston Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin taidemuseoiden
sekä muiden kuvataideorganisaatioiden kanssa. Muuallakin yhteistyö valokuvakeskuksen ja
esim. alueen taidemuseon kanssa on kiinteää, ja liittyy tiloihin sekä näyttelyiden yhteistuot-
tamiseen.

Turussa ja Jyväskylässä valokuvakeskukset järjestivät yhteistyössä yliopiston kanssa mm.
luentoja. Jyväskylän valokuvakeskuksen edustajan mukaan tämä yhteistyö on kivijalka myös

kansainvälisen yhteistyön mahdollistumisessa. Ammattikorkeakoulujen ja ammattiopistojen kanssa aluekeskukset tekevät yhteistyötä hyvin yleisesti. Yhteistyömuotoja ovat mm. vierailvien opettajien yhteisesti järjestetyt kurssit, opiskelijoiden harjoittelumahdollisuuksien tarjoaminen, tapahtumajärjestäminen ja asiantuntijapalveluiden myyminen oppilaitoksille.

7.4 Kuntayhteistyö

Lastenkulttuurikeskukset ovat yhtä lukuun ottamatta kunnan organisaatioita. Muista aluekeskuksista suurimmalla osalla on kuntarahoitusta tai yhteistyötä kunnan kanssa. Osa kunnista tekee vuosittaisen avustuksen sijasta aluekeskuksen kanssa yhteistyö- tai kumppanuussopimuksen, jossa määritellään yhteistyön sisältöä. Yleensä nämä sisällöt liittyvät aluekeskuksen ydintoimintoihin, ja aluekeskuksilla ei ole vaikeuksia päästä kunnan asettamiin määrällisiin tavoitteisiin.

Kuntaorganisaation sisällä erityisesti koulutoimi ja sosiaali- ja terveyssektori ovat aluekeskusten yhteistyökumppaneita. Monissa kunnissa on käytössä K9-tyyppinen kortti, jossa tietynikäiset nuoret voivat käyttää ilmaiseksi kulttuuripalveluita, ja aluekeskukset ovat mukana tarjoamassa näitä. Laajennettu versio tästä on ns. Kulttuuripolku-malli, jossa kunta tarjoaa taidekasvatusta tietyltä taiteenalalta osana peruskouluopetusta. Esimerkiksi Kuopiossa sisältöjä kulttuuripolulle ovat olleet kehittämässä kaikki Pohjois-Savon aluekeskukset. Tätä työtä tehdään yleensä kunnan rahoituksella tai yhteisesti haettavalla hanke- tai kehittämisrahalla.

Kuntayhteistyö voi liittyä myös tilaan, jossa kunta tarjoaa edullista tai ilmaista tilaa aluekeskukselle sitä vastaan, että aluekeskus tuottaa tilaan ohjelmaa ja pyörittää tilan toimintaa. Tällä tavoin toimii mm. Kuopion kaupungin ja Itäisen tanssin aluekeskuksen yhteistyö Sotkun teatteritilan suhteen.

Kunnan sosiaali- ja terveyssektorilla aluekeskukset ovat olleet tuottamassa erityisesti nuorten ja vanhusten palveluita ostopalvelumallilla tai jollakin muulla yhteistyömallilla. Tähän viitataan usein taiteen soveltavana käyttönä, jossa hyvinvointivaikutukset ovat yhtä tärkeitä kuin taiteen itseisarvo.

7.5 EU-hanketoiminta

Valokuvakeskus Nykyajalla on pitkäaikainen kokemus Euroopan Unionin Kulttuuri-ohjelman rahoituksesta Backlight-festivaalin suhteen. Festivaalille hankerahoitus on merkittävä ja kansainvälisyyden pitkälti mahdollistava resurssi, ja sen kautta myös kansainväliset verkostot ovat kehittyneet. Nykyaika nosti haastattelussa esille, että merkittävän EU-hankkeen toteuttaminen on pienelle yhdistystoimijalle lähes mahdotonta. Suurimman ongelman muodostaa takautuvasti maksettava rahoitus, minkä takia toimintaa pitää pystyä pyörittämään hyvinkin pitkään ilman tuloja. Välirahoitusmahdollisuutena yhdistyksille ovat olleet lähinnä pankkilainat, joita hallituksen jäsenet joutuvat takaamaan henkilökohtaisesti, tai jossain tapauksissa kunnan myöntämä välirahoitus.

Pohjois-Savossa sijaitsevat valokuvan, elokuvan, tanssin ja lastenkulttuurin aluekeskukset toteuttivat vuosina 2007–2008 ESR-rahoitteen KULTA-hankkeen, jonka avulla kehitettiin yhteisiä sisältöjä, alueellista toimintaa sekä alueellisia verkostoja. Hankkeen tuloksia on sittemmin hyödynnetty mm. kulttuurikuriirien verkoston rakentamiseksi koko Pohjois-Savon alueelle sekä aluekeskusten jatkuvassa yhteistyössä. Vaikka hankkeelle saatiin täysi

rahoitus, kassavirran hallinta oli silti haasteellista hallinnoijana toimineelle Itäiselle tanssin aluekeskukselle.

Satakunnan Elävän Kuvan Keskus toteuttaa Leader-rahoituksella Karhuseutu TV:tä vuosina 2008–2010. Hankkeella kehitetään omaehtoisen median tuottamista säännöllisesti toimivaksi Internet-TV:ksi sekä paikalliskanavaksi. Karhuseutu TV toimii alueen omalla elävän kuvan kulttuuri- ja tiedotuskanavana kylien omissa tapahtumissa ja projekteissa sekä yhteisissä hankkeissa. Toiminnassa dokumentoidaan myös käynnissä olevia hankkeita ja hyödynnetään olemassa olevaa toimijaverkostoa. Lisäksi jo tehdyistä taltioinneista koostetaan Internet-arkistoa, joka on kenen tahansa käytössä ympäri maailman. Leader-hanke-toiminta voisi mahdollistaa muuallakin nimenomaan alueellisen toiminnan toteuttamista.

7.6 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) ovat uusi organisaatio, ja niiden tehtävä kulttuurin edistämässä on myös uusi. Haastatelluista Pohjois-Pohjanmaan keskuksessa oli muodostunut näkemys siitä, millä tavoin kulttuurin edistämässä lähdetään liikkeelle. Alueella perustetaan kulttuurin ja luovien alojen teemaryhmä, jolla on kaksi päätehtävää: käsitellä niitä rahoitushakemuksia jotka tulevat ELY-keskukseen ja liittyvät kulttuuriasioihin tai luovien alojen kehittämiseen sekä linjata yhteistyötä ja yhteisiä tavoitteita. Ryhmä koostuu ELY-keskuksen kaikista kolmesta vastuualueesta (1) elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri, 2) liikenne ja infrastruktuuri, 3) ympäristö ja luonnonvarat), taidetoimikunnan pääsihteeristä, maakunnan liiton kulttuuriasiantuntijasta sekä mahdollisesti muista toimijoista. Erittäin tärkeää haastateltavan mielestä on muodostaa omalla alueella yhteinen strateginen näkemys edistettävistä kohteista, ja tätä näkemystä kukin toimija voi edistää itselleen parhailla menetelmillä.

Laajaa yhteistyöelintä perustettaessa kunkin toimijan intressit ja resurssit sekä niiden yhteensovittaminen yhteisen tavoitteen puolesta on ratkaisevaa.

ELY-keskusten rahoittama toiminta voi olla luovien alojen yritystoimintaa, mutta myös muuta kuten voittoa tavoittelemattomien yhdistysten järjestämää tapahtuma- tms. toimintaa, mikäli se liittyy muihin ELY-keskusten tavoitteisiin kuten vetovoimaisen toimintaympäristön kehittämiseen.

7.7 Maakunnan liitot

Yhteistyömahdollisuudet maakunnan liittojen kanssa riippuvat haastateltujen aluekeskusten ja taidetoimikunnan edustajien mukaan paljon siitä, näkeekö maakunnan liitto tehtäväkseen kulttuuritoiminnan edistämisen. Lisäksi henkilökysymykset vaikuttavat suuresti asiaan. Näin ollen yhteistyömuodot ja –mahdollisuudet vaihtelevat eri alueilla.

Alueellisista elokuvakeskuksista useampi on saanut toimintansa alussa maakunnan liitolta starttirahaa laitehankintoja varten, rahoitusta projekteihin tai esiselvitystyötä varten. Pohjois-Karjalassa maakunnan liitto on yhteisöjäsenenä alueellisessa elokuvakeskuksessa. Valokuvakeskuksista muutama on saanut pientä rahoitusta omasta liitostaan, usein liittyen johonkin kansainväliseen tapahtumaan tai projektiin. Valokuvakeskuksista suurin osa oli sitä mieltä, että yhteistyö maakunnan liiton kanssa voisi olla paljon merkittävämpää ja hedelmällisempää. Ongelmana oli osittain oman aktiivisuuden puute maakunnan päin, toisaalta joidenkin maakunnan liittojen haluttomuus rahoittaa kulttuuriin liittyviä projekteja.

Tanssin aluekeskustoimijoista kahdella maakunnan liitto on ollut merkittävä rahoittaja toiminnan alkuvaiheessa. Kokonaisuudessa tanssin aluekeskuksilla oli kuitenkin vielä vähemmän yhteistyötä maakunnan liiton kanssa kuin valokuva- tai elokuvakeskuksilla, ja niillä oli yleisesti myös epäilevämpi asenne yhteistyön mahdollisuuksiin.

Useat aluekeskukset ja alueelliset taidetoimikunnat ovat mukana maakunnan liiton aluekehitys- ja strategiatyössä, ja maakunnan liitto tiedottaa heille aktiivisesti hankkeistaan, seminaareistaan tms.

Haastatelluista Pohjois-Pohjanmaan liitto on toteuttanut useita kansainvälisiä kulttuurihankkeita, mm. kielihanke Karjalan tasavallassa, kirjailijoita hyödyttäviä Itämeri-projekteja ja Barentsin alueen yhteistyötä, joissa yhteistyössä on ollut suomalaisia kulttuuritoimijoita.

8 Pohdintaa ja mahdollisia malleja kehittämiseen

Alueellisen taiteen edistämistoiminnan kehittämiseen liittyy ainakin neljä jännitteitä sisältävää näkökulmaa.

Ensimmäinen näkökulma on se, että alueellisen taiteen edistämisen järjestelmä on valtion rahoituksen ja toimijan kannalta monimutkainen. Mikäli rakenne luotaisiin tällä hetkellä tyhjästä, sitä ei todennäköisesti tarkoituksella tehtäisi nykyisen kaltaiseksi. Nykytilanteen kehittämisessä on kuitenkin tärkeintä, että tähän mennessä tehtyä työtä ei hukata.

Toinen näkökulma on perus- ja projektirahoituksen suhde. Valtion myöntämä toiminta-avustus on nykyään yksi niistä erittäin harvoista rahoituksista, joka ei kohdistu tiettyyn osaan toiminnasta, projektiin tai hankkeeseen. Mitä enemmän vapaata rahoitusta on, sitä suuremmat mahdollisuudet organisaatiolla on hankkia muuhun toimintaan projektirahoitusta. Lisäksi mitä tarkemmat raportointi- ja arviointityökalut kehitetään, sitä suurempi panos sekä rahoittajalta että avustuksen saajalta menee tähän työhön suhteessa taiteen edistämiseen.

Kolmas näkökulma koskee opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusinstrumenttien kehittämistä kohti joustavampaa ja toimintaympäristön muutoksiin reagoivampaa. Tässä näkökulmassa ovat vastakkain organisaatioiden kyky tehdä pitkäjänteistä taidetyötä ilman jokavuotista pelkoa resurssien menettämisestä, ja uusien ryhmien ja taiteenlajien pääsy rahoituksen piiriin. Nykyisessä rahoitusjärjestelmässä myös ns. harkinnanvaraiset avustukset muuttuvat kovin helposti pysyväisluonteisiksi.

Neljäs näkökulma liittyy paitsi toimintaan myös sen arviointiin. Valtio arvioi rahoittamiaan organisaatioita kuten ”aluekeskuksia” tai ”taidetoimikuntia” paljolti niiden yhteisten tehtävien ja kriteerien kautta. Kuitenkin alueelliset erot, erityispiirteet ja vahvuudet ovat kullakin alueella toiminnan peruskivet, ja tämä täytyy ottaa huomioon toimintaa arvioidessa.

Kulttuuripolitiikan strategia 2020 ja Kulttuuri – tulevaisuuden voima –selonteko mainitsevat kaksi erityisesti alueelliseen taiteen edistämiseen vaikuttavaa toimintalinjaa. Toinen on lisääntyvä yhteistyö nykyisten alueellisten kulttuuriorganisaatioiden kesken ja aluekehittäjien (ELY-keskusten ja maakuntien liittojen) kanssa. Toinen on rahoitusjärjestelmän muokkaaminen joustavammaksi ja vapaasti kohdennettavissa olevan rahoituksen lisääminen.

Tässä ja aikaisemmissa opetus- ja kulttuuriministeriön tekemissä selvityksissä on paljon toimenpide-ehdotuksia ja toimintamalleja. Selvitysten vaikutukset käytäntöön ovat kuitenkin jääneet pieniksi. Muuttuneessa toimintaympäristössä valtion rahoittajana on huolehdittava siitä, että asetetut tehtävät alueellisille taidetoimikunnille ja aluekeskuksille ovat ajan

tasalla ja selkeästi ilmaistuja. Alueellinen taiteen edistäminen tarvitsee pidemmän aikavälin vision ja toimijat tarvitsevat ymmärryksen siitä, mikä heidän tehtävänsä on vision toteuttamisessa.

8.1 Rahoitusvaihtoehdot lastenkulttuurikeskuksille ja taiteen aluekeskuksille

Seuraavassa pohditaan erilaisia rahoitusvaihtoehtoja, niiden edellytyksiä ja seurauksia olettaen, että aluekeskukset ovat yhdistyksiä, yritysmuotoisia ja kunnan toiminnan osia kuten tällä hetkellä.

Kehittämishankkeina toimivien lastenkulttuurikeskusten ja tanssin aluekeskusten toiminnan jatko on päätettävä kaikissa rahoitusvaihtoehdoissa. Joko toiminta nimetään vaki-tuiseksi ja sitä rahoitetaan kuten elokuvan ja valokuvan aluekeskuksia tai sitten opetus- ja kulttuuriministeriö määrittelee, kuinka kauan kehityshankkeet jatkuvat ja millä tavoin kehitetty toiminta jatkuu kehitysrahoituksen loputtua. Muutokset rahoitukseen edellyttävät opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen keskustoimikunnan yhteistä linjausta siitä, mil-laista aluekeskusverkostoa Suomessa halutaan ylläpitää valtion tuella.

8.1.1 Aluekeskusten rahoitus Taiteen keskustoimikunnasta ja sen alaisista toimikunnista

Kaikkien aluekeskusten rahoittaminen samasta organisaatiosta mahdollistaisi paremman hallinnon ja yhdenvertaiset rahoitusperusteet nykyistä mallia paremmin. Taiteen keskustoi-mikunnan alaisena toimii taidealakohtaisia toimikuntia ja jaostoja, joiden rahoitettavaksi nykyiset ja mahdolliset tulevat taiteen aluekeskukset voidaan koota. Taidetoimikuntien pää-tökset perustuvat vertaisarviointiin ja taiteenalan ammattilaisista koottuihin toimikuntiin. Jos aluekeskusjärjestelmää halutaan arvioida kokonaisuutena, mahdollisesti parempi vaihto-ehdo olisi keskittää tehtävät päätökset yhdelle asiantuntijaryhmälle sen sijaan, että päätökset tehtäisiin taiteenaloittain. Tällöin taiteenaloikohtaisilla toimikunnilla pitäisi olla mahdolli-suus antaa lausunto rahoituspäätöksen tueksi.

Monivuotinen, selkeät mittarit ja tehtävät sisältävä rahoitusjärjestelmä kuten tämänhet-kinen opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämishankkeiden rahoitus on selvityksen mu-kaan paljon mielekkäämpi toimijoille kuin valtion elokuva- ja valokuvataidetoimikuntien yksivuotiset päätökset.

Taiteen keskustoimikunnan rahoituksen tulisi haastatteluissa annetun palautteen mu-kaan tässä mallissa kehittyä seuraavasti:

- Aluekeskusten rahoituksessa tulisi siirtyä useampivuotisiin budjettiehdolla tehtäviin päätöksiin. Kaudet voisivat olla 3 tai 5 vuotta. Tilastoinnin ja arvioinnin tulee kulkea samassa syklissä.
- Keskustoimikunnan tulisi muodostaa kirjalliset ja julkiset kriteerit ja tehtävät aluekeskuksille. Rahoittajan täytyisi mm. ottaa selkeästi kantaa siihen, edellyttääkö rahoitus kuntarahoituksen hankkimista sekä toiminnan järjestämistä laajemmalla alueella kuin sijaintikunnassa. Mikäli valtion toiminta-avustus olisi pienempi kuin haettu, olisi erittäin toivottavaa ilmaista saajalle, mitä osaa toiminnasta ei edellytetä toteutettaviksi pienemmillä resursseilla.

- Mikäli valtion rahoituksen tavoitteena on ammattimainen toiminta, tulisi rahoituksen turvata vähintään yksi kokopäivätoiminen työntekijä aluekeskukseen. Mikäli aluekeskuksella halutaan olevan alueellisia tehtäviä, työntekijöitä pitäisi olla enemmän.

8.1.2 Aluekeskusten rahoitus alueellisesta taidetoimikunnasta

Alueellisella taidetoimikunnalla on oman kokemuksensa kautta paljon tietoa alueella toimivista taiteen aluekeskuksista, jolloin sen rahoituspäätökset voivat perustua syvällisempään kokemukselliseen tietoon. Alueellisessa taidetoimikunnassa päätökset tekee toimikunta, johon on koottu eri taiteenalojen ammattilaisia.

Mikäli aluekeskusten rahoitus siirrettäisiin alueellisille taidetoimikunnille, taidealakoh- taisten verkostojen sekä aluekeskusten muodostaman kokonaisuuden arviointi ja kehittä- minen on vaikeampaa. Lisäksi alueellisten taidetoimikuntien käytössä oleva taiteen edistä- misen rahoitus vaikuttaa suoraan siihen, millaisin resurssein ne voivat tukea aluekeskusten toimintaa. Kun aluekeskukset jakautuvat maantieteellisesti eri tavoin eri taidetoimikuntien alueelle, opetus- ja kulttuuriministeriön voi olla vaikea määrittellä yksittäisen taidetoimikun- nan budjettia ilman, että se jo siinä kohtaa määrittelee sen, paljonko alueellinen taidetoimi- kunta voi kutakin aluekeskustoimijaa avustaa.

8.1.3 Aluekeskusten rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriöstä

Jos aluekeskusten toiminta vakinaistetaan, niiden rahoitus voisi tapahtua suoraan opetus- ja kulttuuriministeriöstä valtionosuuustoiminnan rahoitusta muistuttavalla instrumentilla. Uu- sien aluekeskusten perustaminen tapahtuisi tässä ratkaisussa edelleen kehittämishankkeiden kautta. Opetus- ja kulttuuriministeriön päätökset valmistelee virkamies.

Opetusministeriö pyrkii strategiansa mukaan tulevaisuudessa lisäämään rahoitusta, jolla voidaan vastata nopeasti uusiin toiminnan haasteisiin ja muuttuvaan toimintaympäristöön. Uutena rahoitusinstrumenttina olisi mahdollista perustaa aluekeskusrahoitus, jota myön- nettäisiin viideksi vuodeksi kerrallaan budjettiehdolla, ja jota hakisivat taidealasta riippu- matta kaikki halukkaat. Taidealaltaan avoin ja monenlaiset hakijat (yhdistykset, yritykset, kunnat) mahdollistava rahoitus varmistaisi alueellisten ominaispiirteiden ja vahvuuksien käytön, erikoistumisen sekä vastaisi paineisiin uusien taiteenalojen aluekeskusten perus- tamisesta. Aluekeskusaloitteet olisivat myös aidommin alueen ruohonjuuritason tarpeesta lähtöisin kuin kehityshankemallissa, jossa opetus- ja kulttuuriministeriö suoraan määrittelee rahoitettavan taiteenalan.

Edellä hahmotellun joustavan rahoituksen piiriin voisivat siirtyä kaikki nykyisetkin alue- keskukset. Toiminnan ennustettavuuden turvaamiseksi arvioinnin pitäisi olla selkeää ja avoin- ta, ja päätös toiminnan rahoittamisen jatkamisesta tehdä esimerkiksi vuotta ennen edellisen rahoituskauden loppumista. Opetus- ja kulttuuriministeriön pitäisi aluksi pystyä vuosittain lisäämään rahoituksen määrää, jotta uusiin aluekeskusaloitteisiin pystytään vastaamaan.

8.1.4 Huomioita rahoituksesta

Alueelliset taidetoimikunnat ovat hiljattain siirtyneet Taiteen keskustoimikunnan alaisuus- teen, ja niiden oma kehittämisprosessi on käynnissä, joten rahoituksen osalta niitä ei käsi- tellä tässä enempää.

Kaikki haastatellut olivat sitä mieltä, että kuntarahoituksen lisääntyminen tulevaisuu- dessa ei ole realistista, haasteena on pikemminkin säilyttää tämänhetkinen taso. Positiivis-

ta on, että monet kaupungit tekevät mielestään tärkeimpien taideorganisaatioiden kanssa kumppanuussopimuksia tai vastaavia, jotka yleensä ovat monivuotisia. Näin organisaatioiden kunnallisen tuen taso ja sen kriteerit ja arviointimenetelmät ovat tiedossa pidemmällä aikavälillä. Maakunnan liitto on kuntien rahoitusta kokoava elin. Mikäli maakunnan liitot näkisivät oman roolinsa myös kulttuuritoiminnan edistäjänä, aluekeskusten resursseihin liittyvät ongelmat järjestää toimintaa myös keskuskaupungin ulkopuolella voitaisiin osittain ratkaista liiton rahoitusosuudella.

Rahoittajasta riippumatta toiminnan raportoinnin ja tilastoinnin tulee mahdollistaa aito erikoistuminen sekä aluekeskustoimijoille, lastenkulttuurikeskuksille että alueellisille taidetoimikunnille. Kaikki toimijat toivoivat muitakin kuin puhtaasti määrällisiin lukuihin pohjaavia arviointikriteereitä. Näiden kriteerien, tehtävien ja arvioinnin kehittämisessä tulee kuulla toimijoita.

8.2 Toimintamallit

Toimintamalleja arvioitaessa kysymys on yksinkertaistaen siitä, millainen toimintamalli mahdollistaa suurimman mahdollisen rahoituksen ja resursoinnin ydintoimintaan, toteuttaa ammattimaisesti ja tehokkaasti toimintaa, mutta on hallintokustannuksiltaan edullisin. Nämä voivat olla myös piirteitä eri organisaatioista, jotka toimivat yhdessä samaa asiaa edistäen.

Tässä luvussa esitellään lyhyesti nykyinen tilanne ja sen jälkeen muita malleja järjestää alueellinen taiteen edistäminen. Mallit eivät ole tyhjentäviä, vaan kustakin mallista tuodaan esille selvittäjän mielestä huomattavimpia etuja, haittoja ja muutoksia verrattuna nykyiseen tilanteeseen ja lainsäädäntöön. Myöskään malleista hahmotellut kaaviot eivät pyri esittämään koko toimintaympäristöä, vaan tälle selvitykselle relevanteimmat toimijat.

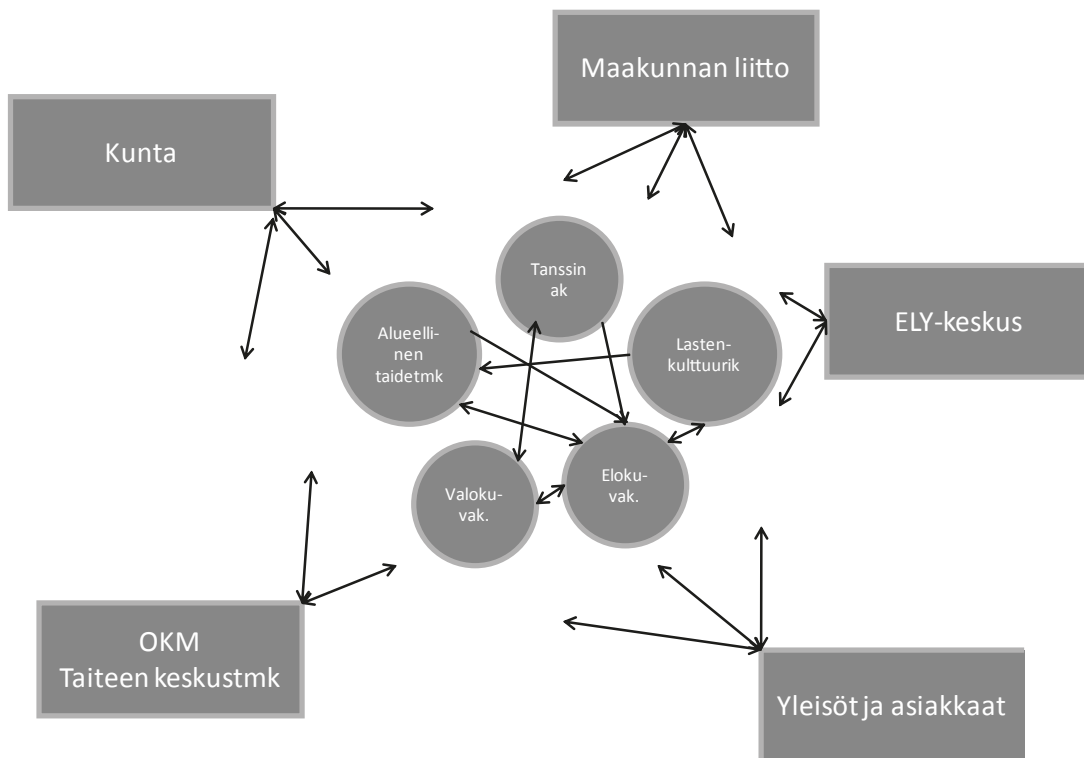
Kaksi viimeistä alalukua (8.2.5 ja 8.2.6) käsittelevät lyhyesti alueellisen taidetoimikunnan toimintamahdollisuuksia ELY-keskuksen ja maakunnan liiton yhteydessä. Tällöin aluekeskusten toimintamalli voi olla esimerkiksi nykyisen kaltainen tai luvussa 8.2.2 esitelty, mutta tätä ei ole erikseen kirjoitettu alalukuihin.

Tällä hetkellä taiteen aluekeskusten ja lastenkulttuurikeskusten toimintamallit eroavat toisistaan melko paljon, ja suuria eroja löytyy myös taiteenalojen sisällä. Tässä luvussa aluekeskuksia on käsitelty pääosin yhtenäisenä joukkona, joten huomiot eivät ole yhtä soveltuvia kaikille organisaatioille niiden nyky muodossa.

Toimintamallin kehittämisessä tavoitteen on hyvä olla yksinkertainen ja esillä kaikissa kehittämisen vaiheissa. Yksi alueellisten taidetoimikuntien pääsihteereistä ehdotti tavoitteeksi kansalaisen oikeuden tehdä ja kokea taidetta ja kulttuuria. Palvelun tarjoajan (tässä viime kädessä opetus- ja kulttuuriministeriö) täytyy näin ollen taata tasa-arvoinen mahdollisuus kokemiseen ja toimeentulon mahdollistavaan tekemiseen. Edistäminen tapahtuu parhaiten substanssiosaamisen kehittämisen ehdoilla. Muunlaisessa, esimerkiksi hallintolähtöisessä tai pelkästään aluepolitiikkaan nojaavassa, kehittämisessä ei ole mieltä, mikäli se huonontaa taiteen ja kulttuurin tekemisen laatua.

8.2.1 Nykyinen malli

Nykyinen taiteen aluekeskusten, alueellisten taidetoimikuntien ja muiden aluekehittäjien kokonaisuus on tulosta eri aikoina tapahtuneista erillisistä prosesseista, ei yhtenäisestä pyrkimyksestä kehittää alueellista taiteen edistämistä.



Kehitys on synnyttänyt useille taiteenaloille valtakunnallisesti melko kattavan järjestelmän, mutta tulevaisuutta ajatellen ongelmia ovat ainakin seuraavat:

- Aluekeskukset ovat keskenään erilaisessa asemassa rahoituksellisesti ja toiminnan jatkon kannalta. On myös vaikeaa perustella, miksi juuri näillä taiteenaloilla on aluekeskusjärjestelmä, kun joiltain muiltakin taiteenaloilta puuttuu alueellinen edistämisen organisaatio.
- Osa organisaatioista on selkeästi aliresursoituja
- Aluekeskukset kilpailevat samoista alueellisista rahoituksista. Lisäksi vaara tehdä päällekkäistä työtä jo ennestään pienillä resursseilla on olemassa.
- Yksittäiset kulttuurialan toimijat ovat pieniä kumppaneita ajatellen muita aluekehittäjiä, ja niiden on pääasiassa erittäin vaikea toteuttaa hanketoimintaa.
- Yhteistyö kariutuu yleensä resurssien puutteeseen

Itsenäisten pienten yhdistystoimijoiden etu on niiden notkeudessa ja reagoitumahdollisuuksissa sekä rahoitusjärjestelmässä, jonka pohjana on yleishyödyllinen, voittoa tavoittelematon yhdistystoiminta. Nykyisiin organisaatioihin on muodostunut paljon oman taidealansa tietotaitoa, ja niillä on myös näkemys siitä, kuinka taidealaa tulisi omalla alueella kehittää.

Kuten Pertti Paltila totesi omassa selvityksessään, ”[a]vainkysymyksiä yhteistyön lisäämisen osalta ovat yhteistyöstä saatava hyöty omalle toiminnalle, omat tarpeet, muiden toimijoiden tuntemus, yhteistyön vaatimat kustannukset ja vaikutukset käytettävissä oleviin henkilöresursseihin.”

Myös nykyisessä tilanteessa yhteistyötä voidaan voimistaa huomattavasti. Esimerkiksi alueellisissa taidetoimikunnissa lisääntyy eri taidetoimikuntien välinen projekti- ja hanke-työ. Aluekeskusten keskinäinen verkostotoiminta voi kehittyä ja hyödyttää niitä enemmän. Yhteistoimintaa edistävät säännölliset vuosittaiset tapaamiset kunkin taiteenalan aluekeskusten kesken sekä eri alojen toimijoiden kesken, joihin opetus- ja kulttuuriministeriön ja

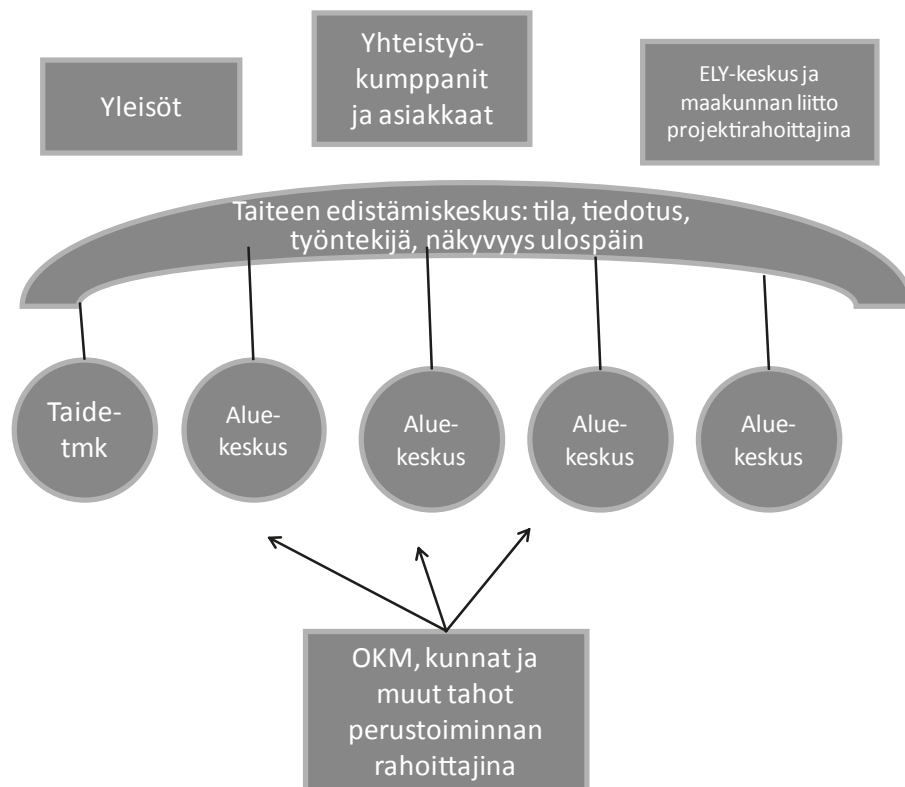
Taiteen keskustoimikunnan henkilökunnan tulisi osallistua. Sähköisiä ratkaisuja tulisi kehittää parhaiden käytäntöjen levittämiseen ja käynnissä olevista projekteista ja hankkeista tiedottamiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut kehityshankkeina toimiville lastenkulttuurikeskuksille erityistehtäviä, joita tietyt keskuksat verkostossa hoitavat. Alueellinen erityisosaaminen voitaisiin saada esiin laajentamalla tällainen ajattelu myös muihin aluekeskuksiin, alueellisiin taidetoimikuntiin ja esimerkiksi valtiosuusorganisaatioihin. Tällöin jo olemassa olevista organisaatioista voi muodostua tietyn alan ”aluekeskuksia”, joiden osaamista voidaan hyödyntää valtakunnallisesti.

Joillakin alueilla perustetaan yhteistyöelimiä, joissa ovat edustettuina ELY-keskukset, alueellinen taidetoimikunta, maakunnan liitto, aluekeskukset ja muita, mm. kulttuurialan koulutusorganisaatioita. Tällaisen ns. kulttuurin neuvottelukunnan rooli ELY-keskuksen virallisena toimintana edistäisi kulttuurin näkymistä ja kuulumista hanketoiminnassa. Lisäksi maakunnan liiton tekemiin maakuntasuunnitelmiin ja strategioihin tulisi taidetoimikunnalla tai edellä kuvatulla kulttuurin neuvottelukunnalla olla lakisääteinen oikeus antaa lausuntoja. Tavoitteena on luovan talouden kehittämistä koskevien näkemysten monipuolisuuden turvaaminen.

8.2.2 Alueellinen taiteen edistämiskeskus itsenäisten organisaatioiden yhteenliittymänä

Alueellinen taiteen edistämiskeskus voi olla virtuaalinen ja mahdollisesti myös fyysinen keskus, josta yhden luukun periaatteen mukaisesti löytyvät valtion rahoittamat tai tukemat aluekeskukset ja alueelliset taidetoimikunnat. Malli toimii luontevimmin samalla paikkakunnalla sijaitsevien organisaatioiden kesken.



Alueellisella taiteen edistämiskeskuksella olisi yhteinen tiedotus, rakenteellista yhteistyötä, yhteisprojekteja sekä mahdollisesti yhteisiä työntekijöitä. Malli kuitenkin tarvitsee lisärahoitusta yhteistyön koordinoimiseen, sillä resurssien puute mainittiin yhteistyön esteenä haastattelussa. Esimerkiksi jo yhden henkilötyövuoden lisääminen yhteistyön kehittämiseen, koordinaatioon ja toteuttamiseen voisi tuoda paljon palkkakuluja suurempia etuja. Tässä mallissa alueellisen taidetoimikunnan vahvistaminen ja lisäresursointi on ratkaisevassa osassa. Lisäksi sähköisiin ratkaisuihin pitää yhteistoiminnassa ja tiedotuksessa kiinnittää huomiota.

Peruskysymys aluekeskusten määrästä, taiteenaloista ja rahoittamisesta jää tässä mallissa ratkaistavaksi. On myös huomattava, että osalle aluekeskuksista luontevin yhteistyökumppani ei ole toinen taiteen aluekeskus tai alueellinen taidetoimikunta vaan esimerkiksi taidemuseo, valtionosuusorkesteri tai yksityinen elokuvateatteri. Yleispätevää mallia, joka toimisi monistettuna koko Suomessa, on vaikea rakentaa, joten alueellinen vaihtelu tulee ottaa huomioon.

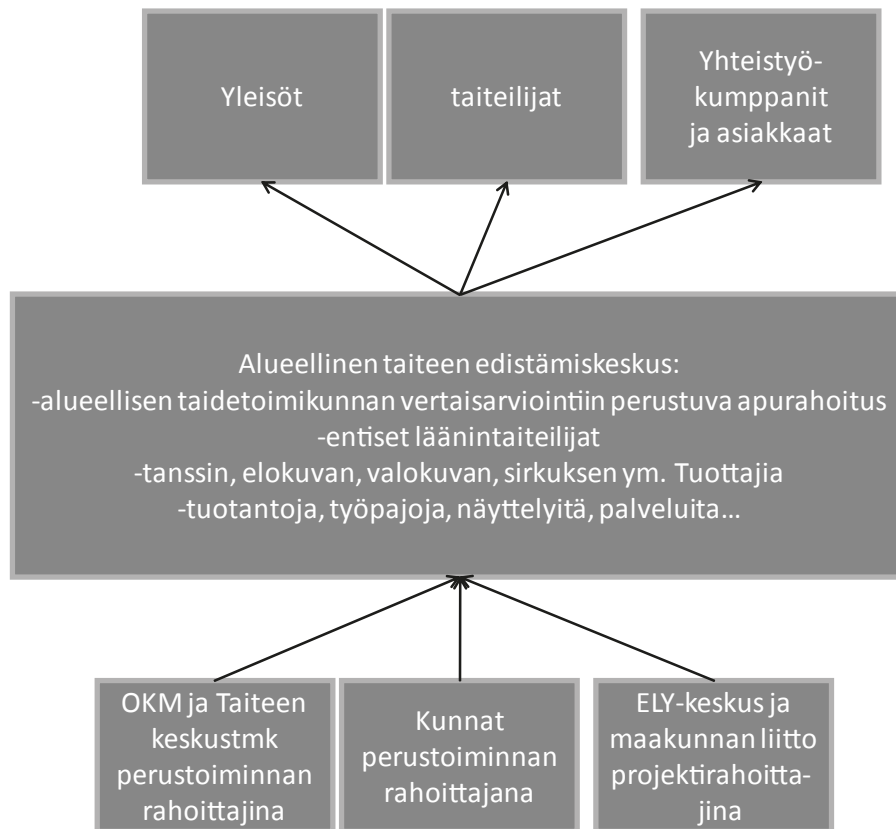
Samoissa tiloissa toimimisesta on kaikilla haastatelluilla myönteisiä kokemuksia. Yhteistyö ei ole realisoitunut kuitenkaan yhteisinä rakenteina tai työntekijöinä, vaan enemmänkin yhteisenä toimintana. Niillä paikkakunnilla, joilla samoissa tiloissa toimiminen on mahdollista, pitäisi tätä vaihtoehtoa aktiivisesti edistää. Yhteiset tilat mahdollistavat esim. yhteisen tiedotuksen tai toimiston, johon keskitetään mm. osallistumisvaraukset, ennakkomyynti, avustusten ja tilitysten vastaanottaminen, näyttelytilojen hakeminen ja muu asiakaspalvelu. ELY-keskusten mahdollisuudet tukea tällaista luovien alojen keskittymää tulisi selvittää.

Toimijoiden yhteenliittymä voisi olla vahvempi neuvottelija esim. suhteessa ELY-keskuksiin ja maakunnan liittoihin. Tässä mallissa alueellinen taidetoimikunta olisi suurempien hankkeiden koordinaattori ja hallinnoija. Mallissa voitaisiin pyrkiä kehittämään pysyvä rakenne, joka varmistaa kulttuuripalveluiden viemisen maakunnan keskuskaupungin ulkopuolelle.

Mallista voidaan muodostaa myös vaihtoehto, jossa alueellinen taidetoimikunta jää yhteiselimen ulkopuolelle, ja ns. yhden luukun toimiston muodostavat aluekeskukset sekä mahdollisesti muut taiteen alan toimijat. Tällöin alueellisen taidetoimikunnan luontevaksi rooliksi apurahoituksen ja läänintaiteilijatyön lisäksi jäisi välittäjänä toimiminen alueellisen taiteen edistämiskeskuksen ja muiden alueellisten kehittäjien välillä.

8.2.3 Alueellinen taiteen edistämiskeskus palveluiden välittäjänä

Vaatimukseen yksinkertaistaa kulttuurihallintoa ja alueellisia rakenteita voisi vastata yksi alueella toimiva taiteen edistämiskeskus, jonka runkona toimisi alueellinen taidetoimikunta ja johon keskittyisi muutakin rahoitusta, joka tällä hetkellä jaetaan opetus- ja kulttuuriministeriöstä tai Taiteen keskustoimikunnasta. Tämän lisäksi ei rahoitettaisi erikseen taiteenaloikohtaisia aluekeskuksia. Keskuksen rahoituspohjan muodostaisivat mm. nykyiset alueellisten taidetoimikuntien ja aluekeskusten rahoitukset sekä lisäksi yhteisöille jaettavat avustukset, festivaaliavustukset ym.

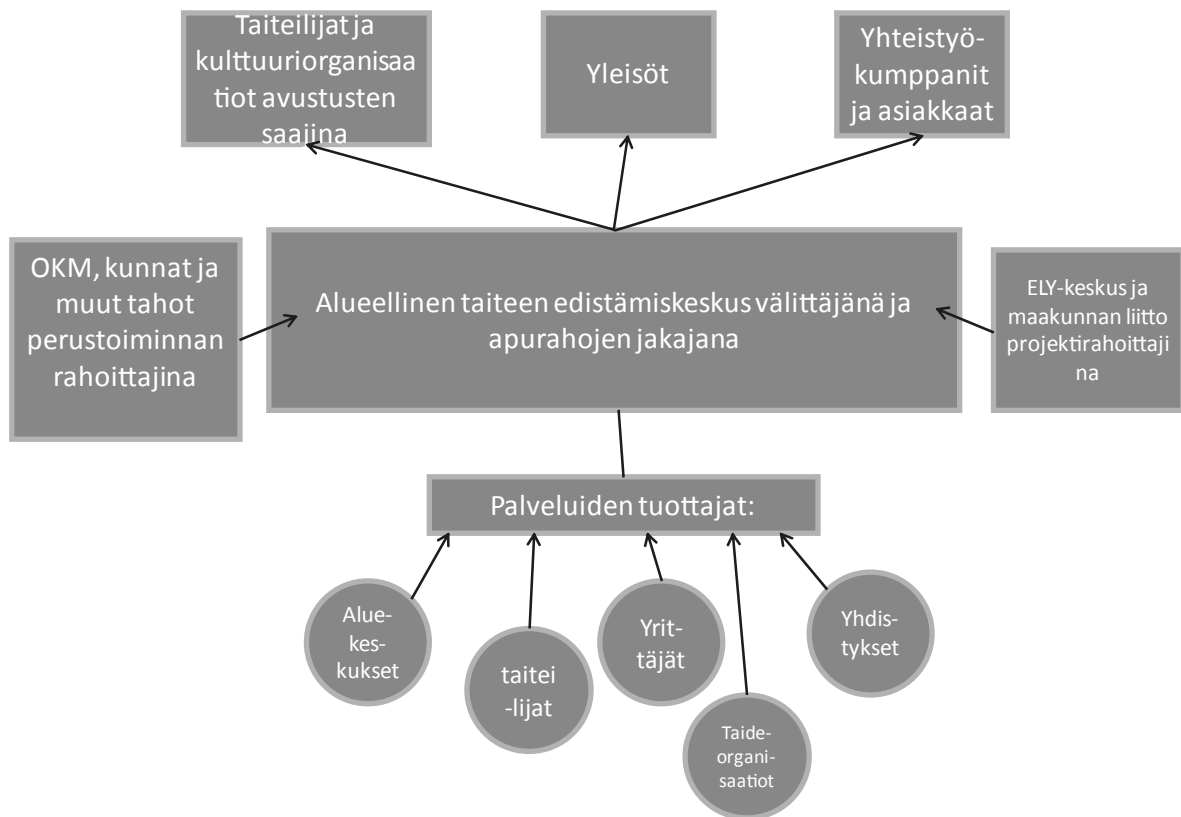


Alueellinen taiteen edistämiskeskus hoitaisi tämänhetkisten alueellisten taidetoimikuntien avustustehtävät vertaisarvioinnin avulla, jakaisi edelleen rahoitusta apurahojen kautta taiteilijoille, yhteisöille ja tapahtumille. Sen lisäksi taiteen edistämiskeskus tuottaisi taiteen- alakohtaisia palveluita ostamalla niitä kilpailutuksen kautta. Alueellinen taiteen edistämiskeskus pelkästään valtionavustusten jakajana ei juuri eroa vaihtoehdosta, jossa alueelliselle taidetoimikunnalle keskitettäisiin alueellisten toimijoiden avustaminen. Tätä on käsitelty edellä rahoitusvaihtoehdot-otsikon alla.

Jos se rahoitus, joka normaalisti on tullut valtiolta toiminta-avustuksena, tulisikin esimerkiksi nykyistä aluekeskustehtävää hoitaville yhdistyksille kokonaan tai osittain palveluiden tuottamisesta maksettuna hintana, toimijoiden status muuttuisi huomattavasti. Perusrakenteen rahoittamiseen pitäisi kiinnittää erityistä huomiota, mikäli näitä kustannuksia ei voitaisi yhdistää palveluiden hintaan. Palveluntarjoajana toimiminen voisi muuttaa yhdistysten verokohtelua ja yleishyödyllistä statusta ja sitä kautta voisi vaikuttaa mahdollisuuksiin saada avustustuloja. Yhdistystoiminnan ideologia muuttuisi yritysmäisempään toimintasuuntaan, mikä voisi vähentää halukuutta vapaaehtoistoimintaan. Lisäksi varmuus toiminnan jatkumisesta ja kehitymisestä voisi heikentyä, jolloin voisi vähentyä kyky monivuotisiin projekteihin sekä investointeihin. Palveluiden myyjäksi ryhtyminen voisi näkökulmasta riippuen kannustaa tai pakottaa taiteilijoiden ryhtymistä yrittäjiksi.

8.2.4 Alueellinen taiteen edistämiskeskus yhtenä organisaationa

Toinen vaihtoehto yhden organisaation synnyttämiseen on aluekeskusten ”sulautuminen” samaan organisaatioon alueellisen taidetoimikunnan kanssa.



Tällöin tuottajien ja toiminnanjohtajien keräämä tietotaito saataisiin tulevaisuudessakin käyttöön ja tuotannolliset työpaikat olisivat turvattuja, mutta edelleen menetetään kolmannen sektorin ja vapaan kentän toimijoiden lisärahoitusmahdollisuudet. Lisäksi ”sulautumista” estäisi tehokkaasti se, että nykyiset toimijat ovat joko itsenäisiä yhdistyksiä ja yrityksiä tai osa kunnan toimintaa. Jos yhdistykset suostuisivatkin yhdistämiseen siksi, että niiden rahoitus siirtyisi uuteen organisaatioon, lastenkulttuurikeskukset kunnallisina toimintana epäilemättä jäisivät ulkopuolelle.

Tässä vaihtoehdossa alueellinen taiteen edistämiskeskus tuottaisi itse palveluita ja jossain tapauksissa ostaisi niitä. Keskus jakaisi edelleen rahoitusta apurahojen kautta taiteilijoille, yhteisöille ja tapahtumille. Alueellisen taiteen edistämiskeskuksen kaksoisrooli taide- ja kulttuuritoiminnan rahoittajana ja merkittävänä tuottajana saattaisi nostaa esiin jääviyskysymyksiä, ja toisaalta kilpailu voisi olla ongelma suhteessa keskuksen ulkopuolella toimiviin yrityksiin ja ammatinharjoittajiin toimiviin taiteilijoihin.

Painoarvoltaan vahvemman toimijan olisi helpompaa kanavoida kulttuuritoimintaan EU-hankerahoitusta ja toimia ELY-keskuksen ja maakunnan liiton neuvottelukumppanina. Rahoituksen kerääminen kunnilta ja toiminnan toteuttaminen niissä voisi myös olla tehokasta keskitettynä, varsinkin jos kunnat sitoutuisivat edistämiskeskuksen toimintaan omarahoitusosuudella kuten esim. maakunnan liitoissa. Taiteen edistämiskeskuksella olisi mahdollisuus määritellä toimintansa painopisteitä alueen vahvuuksien ja alueella olevan osaamisen mukaan.

Taiteen edistämiskeskuksen toiminta olisi niin laajaa, että nykyisenkaltaisen luottamuselimen toiminta keskuksen johdossa voisi olla haasteellista. Kuitenkin tämänkaltaisen elin tarvitaan, jotta apurahoja voidaan jakaa vertaisarviointiperusteella.

8.2.5 Alueellinen taidetoimikunta ELY-keskuksen yhteydessä

ELY-keskusten yksi vastuualue on Elinkeinot, työ, osaaminen ja kulttuuri. Tämän vastuualueen henkilöstö hoitaa entisten TE-keskusten ja lääninhallituksen sivistysosastojen tehtäviä. Taide- ja kulttuuritoimen ja luovan talouden kehittäminen ovat ELY-keskuksen tehtäviä. ELY-keskukset hoitavat myös mm. EU-rahoitukseen, ympäristöön ja liikenteeseen liittyviä tehtäviä.

Alueellisen taidetoimikunnan yhdistäminen ELY-keskukseen lisäisi keskuksen tehtäviin taiteen edistämisen, taiteilijapolitiikan, taideavustukset ja taiteen itseisarvon ylläpitämisen. Tämä tarkoittaisi mm. sitä, että yritys- ja elinkeinotoiminnan tukien rinnalle tulisi taiteilijapurahoja ja taideryhmien projektiavustuksia. ELY-keskukset vastaavat nykyisin entisten lääninhallitusten sivistysosastojen avustustoiminnasta: ELY-keskus myöntää avustuksia mm. nuorten, liikunnan sekä kirjastojen kehittämiseen. Tämä seikka voisi myönteisesti viitata siihen, että taiteen edistäminen ei olisi mahdotonta ELY-keskuksen toiminnassa.

Taideyksikkö voisi toimia ELY-keskuksen sisällä omana yksikkönään, ja rahoitus kulkisi ELY-keskuksen kokonaisbudjetin alla. Johtajana toimisi Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri –yksikön johtaja. Alueelliset taidetoimikunnat tavallaan palaisivat vanhaan sijaintiinsa lääninhallituksen sivistysosaston alaisuuteen. Tässä tapauksessa on vaikea nähdä, että tulosneuvotteluja käytäisiin enää Taiteen keskustoimikunnan kanssa, vaan alueellisen taidetoimikunnan asiat kuuluisivat koko opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa käytäviin neuvotteluihin. Alueellisten taidetoimikuntien melko tuore asema Taiteen keskustoimikunnan alaisuudessa mitä ilmeisimmin purkautuisi.

Asema ELY-keskusten yhteydessä voisi taata suuremmat resurssit alueelliselle taiteen edistämiselle ja pääsyn tehokkaammin kiinni hankerahoitukseen. Osa taidetoimikunnan toiminnoista, esim. läänintaiteilijoiden tehtävät, poikkeavat paljon ELY-keskusten muista toiminnoista. Lisäksi nykyisenkaltaisen taidetoimikunta lähes palkattomasti toimivana vertaisarviointi- ja kehittämiselimenä poikkeaisi muusta ELY-keskusten päätöksenteosta, mutta olisi välttämätön säilyttää, mikäli avustustehtävistä edelleen pidettäisiin kiinni.

8.2.6 Alueellinen taidetoimikunta maakunnan liiton yhteydessä

Maakunnan liitto on alueensa lakisääteinen kuntayhtymä, jossa jokaisen kunnan on oltava jäsen. Liitoilla on kaksi lakisääteistä päätehtävää, alueiden kehittäminen ja maakuntakaavoitus. Lisäksi ne mm. toimivat rahoittajaviranomaisina EU-rahoituksessa (EAKR) opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla. Maakuntien liittojen luottamushenkilöt ovat jäsenkuntien valitsemia poliittisia vaikuttajia. Maakunnan liittojen lakisääteiseen tehtävään ei kuulu kulttuurin ja taiteen edistäminen, joten tällä hetkellä kukin maakunnan liitto ottaa kulttuurin ja taiteen huomioon sen mukaan, millaisia painopisteitä luottamushenkilöt ovat liiton toiminnalle määritelleet.

Mikäli alueellinen taidetoimikunta olisi osa maakunnan liittoa, sitä sitoisivat maakuntavaltuuston vahvistamat maakuntasuunnitelma ja –ohjelma. Tälläkin hetkellä alueellisen taidetoimikunnan jäsenet nimetään maakunnan liitossa. Maakunnan liiton osana alueellisen taidetoimikunnan toiminta on väistämättä riippuvaista poliittisesta tahdosta, ja kuten edellä, mahdollisuutta olla edelleen Taiteen keskustoimikunnan alainen toimija on vaikea nähdä.

Maakunnan liiton sisällä toimiminen voisi mahdollistaa taidetoimikunnalle osuuden kuntien rahoituksesta ja tätä kautta paremmat resurssit järjestää taide- ja kulttuuripalveluita koko toiminta-alueelle. Mikäli maakuntavaltuuston kulttuurinen tahto on vahva, on taiteella mahdollisuus tätä kautta päästä vahvemmin osaksi aluekehitystä ja EU-rahoitusta. Toisaalta tämä mahdollisuus on nytkin olemassa, ilman että alueellinen taidetoimikunta toimii maakunnan liiton sisällä.

Tällä hetkellä taide- ja kulttuuriorganisaatioiden mahdollisuus tehdä yhteistyötä maakunnan liiton kanssa riippuu suuresti maakunnan liitossa olevasta tahdosta ja osaamisesta. Heikkoon yhteistyöhön eräs merkittävä syy voi olla se, miten eri tavalla taiteen ja kulttuurin tehtävä arvotetaan näissä kahdessa organisaatiossa. Tällöin alueellisen taidetoimikunnan sijainti osana maakunnan liittoa on vaarana se, että taiteen merkitys tulee ainoastaan esiin osana aluekehitystä ja elinkeinotoimintaa, ja sen itseisarvon puolestapuhuja katoaa.

8.2.7 Toimintamalleista lopuksi

Aluehallintouudistuksen tavoitteena on ollut saada aikaan kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva aluehallinto. Taiteen ja kulttuurin puolella tavoitteet ovat pääosin samoja. Alojen erityislaadusta johtuen olisi harkittava, saadaanko tuloksia suuria yksiköitä muodostamalla, vai voidaanko taiteen edistämistä tehdä paremmin joustavammassa ja kulttuurin ammattilaisia ja asiakkaita lähellä olevassa rakenteessa.

Mikäli alueelliseen taiteen edistämiseen haetaan tehokkuutta ja vaikuttavuutta organisaatioiden yhteen liittämällä, tulisi tehdä lisäselvitystä siitä, mitä taiteen ja kulttuurin edistämisen näkökulmaa kukin organisaatioista edustaa ja mikä on kunkin organisaation ainutlaatuinen tehtävä. Tällä tavoin vältetään se, että organisaatioiden mahdollisesti yhdistyessä jokin tärkeä tehtävä jää ilman toimeenpanijaa.

Liite 1

Seuraavat taulukot kertovat aluekeskusten sijainnista, resursseista ja kävijämääristä. Aluekeskusten kuntarahoituksesta osa on sarakkeessa ”omat tuotot”, sillä pienemmät kuntarahoitukset ovat yleensä ostopalvelun muotoisia. Kohtaan ”julkinen avustus yhteensä” on laskettu kaikki muut paitsi yksityisten säätiöiden antamat avustukset ja oman toiminnan tuotot. Euromääräiset luvut ovat pyöristettyjä.

Aluekeskusten toimintatavat vaihtelevat paljon, jolloin taulukossa mainitut kävijä/osallistujamäärät eivät ole keskenään verrannollisia, vaan ne tulee suhteuttaa kunkin aluekeskuksen tavoitteisiin ja resursseihin.

Lastenkulttuurikeskukset ovat kunnallisia organisaatioita, ja niissä työskentelevät henkilöt osallistuvat vaihtelevasti opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman kehittämistoiminnan toteuttamiseen. Tästä syystä yksiselitteistä lastenkulttuurikeskusten toimintaan osallistuvan henkilöstön määrää on vaikea kertoa.

Taulukkojen tiedot on saatu haastattelujen ja sähköpostikyselyiden kautta sekä yhdistystoimijoiden toimintakertomuksista ja tilinpäätöksistä.

Lisäksi taulukkona on esitetty alueelliset taidetoimikunnat ja niiden tunnuslukuja sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja se, miten aluekeskukset sijoittuvat niiden alueille.

Elokuvakeskukset 2008	tot. budj	julk. avustus yht.	TKT	kotikunta	alueellinen taidtmk	OPM	muu avustus valtio	muu avustus kuntaraha liitto 2000	muu avustus säätiö ym	oma rahoitus	työntekijöitä 2008	kävijämäärä 2008	tilat
Elokuvakeskus Botnia, Vaasa Perustettu 2007	19 000	14 700	6 700	2000	1000	5000	0	0	0	75	1 osa-aikainen	n. 2000	
Itä-Suomen audiovisuaalisen kulttuurin koulutus- ja kehittämisyhdistys ISAK ry, Kuopio Perustettu 1995	108 000	78 000	57 000	13 000	0	8 000	0	0	3 000	28 000	1+ osa-aikaisia	13 262	elokuvatatteri osittaisessa ja osavuotisessa käytössä
Keski-Suomen elokuvakeskus ry, Jyväskylä Perustettu 2000	74 000	56 628	29 750	5000	2500	6000	0	13378	9600	7 800	1 + osa-aikaisia	9 805	
Lapin elämystuotanto Oy, Lapin elämystuotannon osaamiskeskus, Rovaniemi Oulun Elokuvakeskus ry, Oulu Perustettu 1973	(190 656)*	53 411	15 000	16 088	0	15 000	7 323	0	1670	0	1	ei tiedossa	
Pirkanmaan Elokuvakeskus ry, Tampere Perustettu 1982	450 000	143 000	77 000	61 000	0	5 000	0	n. 20 000	78 000	209 000	6 + osa-aikaisia	n. 54000	elokuvatatteri jatkuvaassa käytössä
Pohjois-Karjalan alueellinen elokuva yhdistys ry, Joensuu Perustettu 2004	110 000	66 100	48 500	7400	0	0	9000	liitto 1200	8100	35 800	1 + oppisopimus	14 399	
Päijät-Hämeen Elokuvakeskus ry, Lahti Perustettu 1989	150 000	85 500	44 000	27 000	7 500	7 000	0	0	7000	57 500	3 + osa-aikaisia	ei tiedossa	elokuvatatteri jatkuvaassa käytössä
Saamelaiskäräjät, Alkuperäiskansojen elokuvakeskus SKABMA, Inari Perustettu 2004	43 000	23 000	10 000	0	0	13000	0	0	20000	0	1	ei tiedossa	
Satakunnan Elävän Kuvan Keskus ry Pori Perustettu 1993	95 867	68 607	30 500	10 407	6 000	5 000	työllistämistuki 12200	liitto 4500	0	26 000	1 + osa-aikaisia	n. 2400	
Varsinais-Suomen Elokuvakeskus ry, Turku	151 000	91 000	49 000	10 000	0	32 000	0	0	1000	58 000	2	6 000	

*Summassa LEO:n muutakin toimintaa

Lastenkulttuurikeskukset 2008	tot. budj	julk. avustus yht.	OPM	kotikunta	alueellinen taidetmk	OPM muut avustukset	muu avustus valtio	muu kuntaraha	muu avustus säätö- ym	oma rahoitus	työntekijöitä 2008	kävijämäärät 2008	käyntikerrat 2008	erityistehtävä
Annantalo, Helsinki	209 921	207 921	90 000	117 921	0	0	0	0	0	0	20 täyspäiväisiä otona + 8 osa- aikaista otona	54 597	93 870	Internet-pohjaisen palvelun-, näyttämötaiteen-, sanataiteen- ja kulttuurikurssien kehittämiseen sekä ruotsinkieliseen toimintaan
Lasten ja nuorten kulttuurikeskus APX, Hämeenlinna	295 294	276 957	148 800	128 157	0	0	0	0	0	19 631	2 +	23 570	38 043	Festivaalien-, tapahtumien-, esitystoiminnan-, näyttämötaiteen- ja sirkustaitteen kehittämiseen sekä Taikalamppuverkoston hallinnointiin ja tiedottamiseen
Kulttuuritaiteita, Jyväskylä	287 407	260 025	90 000	170 025	0	0	0	0	0	15 617	2 + 1	28645	22789	Taidekasvatukseen-, tutkimustoiminnan ja alan argumentoinnin kehittämiseen
Lastenkulttuurikeskus Lastu, Lapinlahti	94 874	73 569	60 000	1 500	0	0	0	12 069	14 000	7 305	1+1	9720	12586	Näyttelytoiminnan-, rakennustaiteen-, muotoilun- ja Pohjoissavolaisen lastenkulttuuriverkoston kehittämiseen
taloustilastot eivät selvityksen käytössä														
Kulttuuritalo Valve, Oulu	277 342	218 000	103 000	115 000	0	0	0	0	1 200	49 995	3 +4	6869	20083	Sanataiteen-, elokuvataiteen- ja taidekasvatukseen kehittämiseen
Porin lastenkulttuurikeskus; Satakunnan lastenkulttuuriverkosto	229 778	208 703	85 000	101 403	0	11 000	8 000	3 300	1 500	17 535	3 + 1	69532	168180	Lastenkulttuurikeskusten kehittämiseen paikallisesti ja alueellisesti sekä kuvataiteen kehittämiseen
Lapin lastenkulttuuriverkosto, Rovaniemi	377 260	362 362	138 000	136 554	0	0	0	87 808	0	12 000	5 + 4	30 940	48 176	Taide- ja kulttuurikasvatuksen sisältöjen ja menetelmien kehittämiseen ml. etäopetus, sekä sarjakuvan kehittämiseen, lastenkulttuurikeskusten kehittämiseen paikallisesti ja alueellisesti sekä erityisryhmien huomioimiseen
Pirkanmaan taikalamppu, Tampere ja Lempäälää	363 060	330 950	120 000	203 150	800	7 000	0	0	0	31 503	8 +	54834	66522	Sirkustaitteen kehittämiseen sekä erityisryhmien huomioimiseen
Louhimo, Seinäjoki (BARK vuodesta 2010)	122 425	122 425	60 000	60 000	0	0	2 000	425	0	0	2 + 3	7689	8519	Säveltaiteen (rytmimusikki) ja lastenkulttuurikeskusten kehittämiseen paikallisesti ja alueellisesti
Taidetalo Pessi, Vantaa	185 000	167 001	60 000	105 001	0	0	2 000	0	0	16 148	1,5 + 4	14766	23659	Tanssitaiteen kehittämiseen ja erityisryhmien huomioimiseen
Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto (Kotka ja Lappeenranta)														
ei Taikalamppu-verkostossa vuonna 2008														

Valokuvakeskukset 2008	tot. budj	julk. avustus yht.	TKT	kotikunta	alueellinen OPM taidetmk	muu avustus valtio	muu kuntaraha	muu avustus säätiö ym	oma rahoitus	työntekijöitä 2008	kävijämäärä 2008	tilat
Fotocentrum Raseborg	44 899	19 700	16 000	3 000	700	0	0	22 000	572	toiminnanjohtaja	10 864	Galleri Zebra, Karjaa Ilmainen tila
Valokuvakeskus rf perustettu 1992	25 917	12 750	8 000	1 000	750	3 000	0	30 000	600	osa-aikainen toiminnanjohtaja	n. 4000	galleriatila Lappenranta
Kaakkois-Suomen valokuvakeskus ry Lappeenranta perustettu 2005	45 658	18 500	12 000	4 500	2 000	0	0	7 500	16 717	osa-aikainen toiminnanjohtaja	n. 6300	galleriatila Kotka
Valokuvakeskushdistus ry												
perustettu 2005												
Luovan valokuvauksen keskus ry Jyväskylä perustettu 1989	41 105	29 000	19 000	10 000	0	0	0	0	685	yhdistyksen hallitus palkatta	n. 4200	Galleria Harmonia Jyväskylä
Mikkelin valokuvataide ry	43 786	36 800	21 000	15 400	400	0	työllistämistuki 3500	0	3 000	osa-aikainen taiteellinen johtaja	n. 4650	galleriatila Mikkeli
Perustettu 1989												
Pohjanmaan valokuvakeskus Lakeus ry Lapua	6 509	7 400	6 000	1 400	0	0	0	0	985	kunnan henkilökunta otona	38 515	galleriatila Kulttuurikeskus Vanha Paukku, Lapua Ilmainen tila
perustettu 1997												
Pohjoisen valokuvakeskus ry Oulu	121 846	110 000	64 000	46 000	0	0	0	11 000	1 350	toiminnanjohtaja 1/2 päiväinen näyttelysihteeri	40 424	Rantagalleria ja Kummigalleria, Oulu
perustettu 1987												
Valokuvakeskus Nyky aika ry Tampere* /vuotuinen toiminta 2008.	49 000	49 000	30 000	19 000	0	0	0	0	0	osa-aikainen toiminnanjohtaja	15 687 (ei Backlight)	Taidehalli TR1, Tampere
perustettu 1982												
Valokuvakeskus Nyky aika ry Tampere* / Backlight 08 -valokuvatahtuma (2-vuotinen hanke: tilikausi 1.9.2007- 31.8.2009).	425 545	135 000	5 000	90 000	15 000	25 000	0	EU 199745	yhteisjärjestäjät n. 80 000, kultt.insitt. ja suurläh. 10800	osa- ja määräaikaisesti: toiminnanjohtaja, projektimanageri, taloudenhoitaja, projektiassistentti, graafikko	Backlight 08 -tapahtuma yli 60 000 kävijää, josta Pirkanmaalla n. 25 000.	Tässä vain Pirkanmaa:TR1 ; Vapriikki, Mänttinranta; Galleria Rajatila; Mediakäytävä; lastenkeskus Rulla, Tampere. Voipaalan taidekeskus, Valkeakoski.
Valokuvakeskus Peri ry Turku	87 542	67 600	55 800	9 000	2 800	0	0	12 000	8 474	toiminnanjohtaja	n. 4000	galleriatila Turku
perustettu 1987												
Victor Barsokevitsch -seura ry Kuopio perustettu 1987	186 499	108 000	41 000	60 000	1 000	0	0	0	63349**	toiminnanjohtaja näyttelyassistentti asiakaspalveluvast.	19 639	VB-valokuvakeskus Kuopio kesätyöntekijä ja työllistetty kaupungin ilmaisena tukena

*Vuonna 2008 toteutui triennaali Backlight, johon liittyy kansainvälistä EU-hankerahoitusta

** VB-Valokuvakeskuksen näynteilyihin on pääsymaksu, noin 50 % kävijöistä maksaa pääsymaksun

Tanssin aluekeskukset 2008	tot. budj	juulk. avustus yht.	Opetusministeriö	kotikunta	alueellinen taidetmk	OPM muu avustus	muu avustus valtio	muu kuntaraha	muu avustus säätiö ym	oma rahoitus	työntekijöitä 2008	yleisö/ osallistujamäärä 2008	toimisto
Tanssin aluekeskus Helsinki / Zodiak (ry)	313 590	235 000	130 000	90 000	0	0	0	15 000	1 441	71 553	2	23 458	Helsinki
Sisä-Suomen tanssin aluekeskus (kahden ry:n yhteensilitymä)	281 387	203 762	110 000	48 900	1 000	0	4 500	39 362	37 211	44 697	2 +	49 871	Tampere ja Jyväskylä
Itäinen tanssin aluekeskus (ry)	360 000	251 000	115 000	131 000	16000*	5 000	0	0	2 000	84 000	2 +	12 166	Kuopio
Läntinen tanssin aluekeskus (ry)	290 000	252 000	130 000	122 000	0	0	0	0	4 400	26 000	2 +	34 219	Turku
Pohjanmaan tanssin aluekeskus, ei toimintaa 2008													
Pohjoinen tanssin aluekeskus (neljän ry:n yhteensilitymä)	321 552	281 400	165 000	116 400	0	0	0	0	0	40 152	1 +	34 530	Oulu sekä kunkin toimijan oma toimintapaikkakunta

*Alueellisten taidetoimikuntien tuki Iraiselle tanssin aluekeskukselle on ostopalvelun muotoista. Luvussa on mukana kolme alueellista taidetoimikuntaa

Alueellinen taidetoimikunta	maakunta/maakunnat	väkiluku Tilastokeskus 2010	toiminta-alueen väkiluku	kulttuurityöllinen työvoima, huom. tiedot v. 2000 Tilastokeskus, työllinen työvoima kulttuuriammateissa	kuntien määrä TEM 2010	toiminta-alueen kuntien lukumäärä yht.	seutukunnat TEM 2010
Uudenmaan taidetoimikunta	Uudenmaan maakunta	1424557			21		2
	Itä-Uudenmaan maakunta	94052			7		2
	yht.		1518609	33134		28	
Hämeen taidetoimikunta	Kanta-Hämeen maakunta	173820			11		3
	Päijät-Hämeen maakunta	201237			12		1
	yht.		375057	3811		23	
Kaakkois-Suomen taidetoimikunta	Kymenlaakson maakunta	182606			7		2
	Etelä-Karjalan maakunta	133990			10		2
	yht.		316596	2049		17	
Varsinais-Suomen taidetoimikunta	Varsinais-Suomen maakunta	463059	463059	4811	28	28	5
Satakunnan taidetoimikunta	Satakunnan maakunta	227368	227368	1776	21	21	3
Pirkanmaan taidetoimikunta	Pirkanmaan maakunta	484636	484636	5569	23	23	6
Pohjanmaan taidetoimikunta	Etelä-Pohjanmaan maakunta	193467			19		4
	Pohjanmaan maakunta	177069			17		4
	Keski-Pohjanmaan maakunta	68176			8		2
	yht.		438712	2952		44	
Oulun läänin taidetoimikunta	Pohjois-Pohjanmaan maakunta	392266			34		7
	Kainuun maakunta	82635			9		2
	yht.		474901	3035		43	
Keski-Suomen taidetoimikunta	Keski-Suomen maakunta	272752	272752	2675	24	24	6
Etelä-Savon taidetoimikunta	Etelä-Savon maakunta	155446	155446	1493	17	17	3
Pohjois-Karjalan taidetoimikunta	Pohjois-Karjalan maakunta	165939	165939	1178	14	14	3
Pohjois-Savon taidetoimikunta	Pohjois-Savon maakunta	248211	248211	1674	23	23	5
Lapin taidetoimikunta	Lapin maakunta	183757	183757	1309	21	21	6

kulttuurityöllinen työvoima, uusi tilasto tulossa 2010 (Tilastokeskus 20.8.2010)

ELY-keskukset (15 kpl)	maakunnan liitot (19 kpl)	alueelliset taidetmkt (13kpl)	tanssin aluekeskukset (6 kpl)	lastenkulttuurikeskukset (11 kpl)	valokuvakeskukset (10 kpl)	elokuvakeskukset (11 kpl)
-------------------------------	----------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--	------------------------------------	----------------------------------

Lapin ELY	Lapin liitto	Lapin taidetmk	Pohjoinen tanssin ak	Lapin lastenkulttuuriverkosto		LEO
Pohjois-Pohjanmaan ELY	Pohjois-Pohjanmaan liitto	Oulun läänin taidetmk		Kulttuuritalo Valve	Pohjoinen valokuvakeskus	Skabma Oulun elokuvakeskus
Kainuun ELY	Kainuun maakunta-kuntayhtymä					
Pohjois-Karjalan ELY	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Pohjois-Karjalan taidetmk	Itäinen tanssin ak			Pohjois-Karjalan alueell.
Pohjois-Savon ELY	Pohjois-Savon liitto	Pohjois-Savon taidetmk		Lastu	VB-valokuvakeskus	ISAK ry
Etelä-Savon ELY	Etelä-Savon maakuntaliitto	Etelä-Savon taidetmk			Mikkelin valokuvakeskus	
Pohjanmaan ELY	Keski-Pohjanmaan liitto Pohjanmaan liitto	Pohjanmaan taidetmk	Pohjanmaan tanssin ak	Louhimo ja Bark		Elokuvakeskus Botnia
Etelä-Pohjanmaa ELY	Etelä-Pohjanmaan liitto				Lakeus	
Keski-Suomen ELY	Keski-Suomen liitto	Keski-Suomen taidetmk	Sisä-Suomen tanssin ak	Kulttuurila	Luovan valokuvauksen k.	Keski-Suomen elok.
Pirkanmaan ELY	Pirkanmaan liitto	Pirkanmaan taidetmk		Pirkanmaan taikalamppu	Valokuvakeskus Nykyaika	Pirkanmaan elok.
Hämeen ELY	Hämeen liitto Päijät-Hämeen liitto	Hämeen taidetmk		ARX		Päijät-Hämeen elok.
Satakunnan ELY	Satakuntaliitto	Satakunnan taidetmk	Läntinen tanssin ak	Porin lastenkulttuurikeskus		Satakunnan elävän kk
Varsinais-Suomen ELY	Varsinais-Suomen liitto	Varsinais-Suomen taidetmk			Valokuvakeskus Peri	Varsinais-Suomen elok.
Kaakkois-Suomen ELY	Kymenlaakson liitto Etelä-Karjalan liitto	Kaakkois-Suomen taidetmk		Kaakon lasten ja nuorten kultt.	Kotkan valokuvakeskus Kaakkois-Suomen valokuvak. Fotocentrum Raseborg	
Uudenmaan ELY	Uudenmaan liitto Itä-Uudenmaan liitto	Uudenmaan taidetmk	Tanssin ak Helsinki	Annantalo Vantaan kulttuuripalvelut		

Toiminta-alueet ovat viitteellisiä ja liittyvät vuosien 2008–2009 tilanteeseen.

Liite 2

Selvitystä varten haastattelun tai kirjallisen vastauksen antaneet henkilöt

Valokuvan aluekeskukset

toiminnanjohtaja Christer Valtanen, Fotocentrum Raseborg Valokuvakeskus rf, Karjaa
varapuheenjohtaja Tatu Kosonen, Kaakkois-Suomen valokuvakeskus ry, Lappeenranta
toiminnanjohtaja Timo Mähönen, Kotkan valokuvakeskus
puheenjohtaja Kimmo Lehtonen, Luovan valokuvauksen keskus ry, Jyväskylä
taiteellinen johtaja Olli Jaatinen, Mikkelin valokuvakeskus
kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Esa Honkimäki, Pohjanmaan valokuvakeskus, Lapua
toiminnanjohtaja Alla Räisänen, Pohjoinen valokuvakeskus, Oulu
toiminnanjohtaja Irma Puttonen, Valokuvakeskus Nykyaika, Tampere
toiminnanjohtaja Merja Pylkkänen, Valokuvakeskus Peri, Turku
toiminnanjohtaja Johanna Frigård, VB-Valokuvakeskus, Kuopio

Elokuvan aluekeskukset

toiminnanjohtaja Saija Nissinen, Itä-Suomen av-kulttuurin koulutus- ja kehittämissyhdystys ry, Kuopio
toiminnanjohtaja Kaisu Tapaninen, Keski-Suomen elokuvakeskus, Jyväskylä
kehityspäällikkö Anna Häkkinen, Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus, Rovaniemi
toiminnanjohtaja Jukka-Pekka Laakso, Pirkanmaan elokuvakeskus, Tampere
elokuvasihteeri Pekka Silvennoinen, Pohjois-Karjalan alueellinen elokuvayhdistys, Joensuu
puheenjohtaja Ulla Koskinen-Laine, Päijät-Hämeen elokuvakeskus ry, Lahti
toiminnanjohtaja Yrjö Räikkälä, Satakunnan Elävän Kuvan Keskus, Pori
projektipäällikkö Tarja Porsanger, Alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma, Inari
toiminnanjohtaja Sauli Pesonen, Oulun elokuvakeskus
toiminnanjohtaja Pekka Nummelin, Varsinais-Suomen elokuvakeskus

Tanssin aluekeskukset

toiminnanjohtaja Lotta Skaffari, Läntinen tanssin aluekeskus, Turku
toiminnanjohtaja Piia Kulin, Sisä-Suomen tanssin aluekeskus, Tampere
tuottaja Sari Ilmola, Sisä-Suomen tanssin aluekeskus, Keski-Suomen tanssin keskus, Jyväskylä
toiminnanjohtaja Raija Ojala, Zodia – Uuden tanssin keskus / Tanssin aluekeskus Helsinki

toiminnanjohtaja Hanna-Mari Kokkonen, Itäinen tanssin aluekeskus, Kuopio
tuottaja Mia Wiik, Pohjanmaan tanssin aluekeskus, Vaasa
taiteellinen johtaja Kirsi Saastamoinen, Routa, Pohjoinen tanssin aluekeskus, Kajaani
toiminnanjohtaja Helena Jäykkä, Jojo – Oulun tanssin keskus, Pohjoinen tanssin aluekeskus
toiminnanjohtaja Arja Saastamoinen, Pyhäsalmen tanssi ry, Pohjoinen tanssin aluekeskus
toiminnanjohtaja Ilkka Köngäs, Rimpparemmi, Pohjoinen tanssin aluekeskus, Rovaniemi

Lastenkulttuurikeskukset

toiminnanjohtaja Annukka Stenius, Taidetalo Pessi, Vantaa
kulttuurituottaja Katariina Metsälampi, Annantalo, Helsinki
projektisihteeri Tuomo Kallio, Louhimo, Seinäjoki
koordinaattori Marjo Tiainen-Niemistö, Kulttuurialta, Jyväskylä
ts. koordinaattori Marianna Lehtinen, Pirkanmaan Taidekaari, Tampere
koordinaattori Tuija Kautto-Seinäjokinen, Lapin lastenkulttuuriverkosto, Rovaniemi
Ulla Bovellan, Lastenkulttuurikeskus Lastu, Lapinlahti
kulttuuritalon johtaja Arja Huotari, kulttuuritalo Valve, Oulu
kulttuurituottaja Annukka Tuppurainen, Satakunnan lastenkulttuuriverkosto, Pori
johtaja Noora Herranen, Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, Hämeenlinna

Alueelliset taidetoimikunnat

pääsihteeri Riitta Moisander, Etelä-Savon taidetoimikunta
pääsihteeri Saara Tiuraniemi, Hämeen taidetoimikunta
pääsihteeri Matti Nieminen, Kaakkois-Suomen taidetoimikunta
ma. pääsihteeri Ilkka Kuukka, Keski-Suomen taidetoimikunta
pääsihteeri Tomi Aho, Lapin taidetoimikunta
pääsihteeri Ulla Lassila, Oulun läänin taidetoimikunta
pääsihteeri Armas Ketonen, Pirkanmaan taidetoimikunta
pääsihteeri Raija Nummijärvi, Pohjanmaan taidetoimikunta
pääsihteeri Hanna Susitaival, Pohjois-Karjalan taidetoimikunta
pääsihteeri Mikael Karikoski, Pohjois-Savon taidetoimikunta
pääsihteeri Risto Ojanen, Satakunnan taidetoimikunta
ma. pääsihteeri Satu Angervo, Uudenmaan taidetoimikunta
pääsihteeri Henri Terho, Varsinais-Suomen taidetoimikunta

Muut toimijat

Elinkeino, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastualueen johtaja Leila Helaakoski, Pohjois-Pohjanmaan ELY

kulttuurijohtaja Tuure Holopainen, Pohjois-Pohjanmaan liitto

puheenjohtaja Leif Jakobsson, Taiteen keskustoimikunta

pääsihteeri Esa Rantanen, Taiteen keskustoimikunta

elokuvasihteeri Mari Karikoski, Taiteen keskustoimikunta

valokuvasihteeri Seppo Kauhanen, Taiteen keskustoimikunta

erityisasiantuntija Tarja Haili, Uudenmaan liitto

sivistystoimentarkastaja Kristiina Kontiainen, Uudenmaan ELY

Liite 3

Taustakirjallisuus

Opetusministeriön julkaisut:

- Alueellisen audiovisuaalisen toiminnan kehittäminen (2005)
- Alueellisen taidehallinnon uudistaminen (2005)
- Alueellinen taiteen edistäminen (2009)
- Audiovisuaalisen politiikan linjat (2005)
- Kulttuuripolitiikan strategia 2020 (2009)
- Kulttuuri – tulevaisuuden voima (2010)
- Kulttuuri – tulevaisuuden voima (taustaselvitys 2009)
- Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma (2003)
- Opetusministeriön strategia 2020 (2009)
- Päin näköä! (2009)
- Taikalamppujen loisteessa (2009)
- Taikalamppujen valossa (2006)
- Taiteen keskustoimikunnan alueellistamisselvitys (2009)
- Vaikuttavuusindikaattorit kulttuuripolitiikan tietopohjan vahvistajina (2009)

Muut julkaisut:

- Esille! Esittävän taiteen aluekeskusten pilottihankesuunnitelma 2009-2013 (Valtion näyttämötaidetoimikunta 2008)
- Taiteen keskustoimikunnasta taiteen edistämiskeskus (Taiteen keskustoimikunta 2009)
- Tanssin strategia 2010-2020 (Valtion tanssitaidetoimikunta 2009)

Muut kirjat:

- Ilkka Heiskanen, Pertti Ahonen & Lasse Oulasvirta 2005. Taiteen ja kulttuurin rahoitus ja ohjaus: kipupisteet ja kehitysvaihtoehdot. Cuporen julkaisuja 6.
- Taiteen ja kulttuurin kentät 2002. Toim. Heiskanen, Ilkka, Kangas, Anita, Mitchell, Ritva. Tietosanoma Oy.



Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la culture

ISBN: 978-952-485-972-1 (nid./htf)

ISBN: 978-952-485-973-8 (PDF)

ISSN: L 1799-0327,1799-0327 (Painettu)

ISSN: 1799-0335 (Verkkojulkaisu)

Julkaisumyynti / Bokförsäljning

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet

PL 4 / PB 4 (Vuorikatu 3 / Berggatan 3)

00014 Helsingin Yliopisto / Helsingfors Universitet

puhelin / telefon (09) 7010 2363

faksi / fax (09) 7010 2374

books@yopaino.helsinki.fi

www.yliopistopaino.helsinki.fi